Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1139 ՇԱԲԱԹ 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1887 (Ն. Տ.) 2 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1887 15 ՍԼՖԷՐ 1305

20 ՓԱՐԱ. (ՄՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՊ ԱՐ ԵՒ ԲՈԼ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏՔ Է ԱՌՔԼԻ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ. (ՄՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՒՄԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	160
» »	Վեցամսեայ	» »	80
» »	Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց »	Տարեկան		
	Թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար	Եռամսեայ		
	Թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան		Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	» »	28

Դուրս զրկուած ձրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն չեն ետներ։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deirmen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ. Սէնի ափանց վրայ, ի Պուժիվալ, հոկտ. 23ին տեղի ունեցաւ հայրենասիրական հանդէս մը, նման այն հանդէսներու որով Ֆրանսական ազգը վառ կը պահէ վրէժխնդրական զգացումը Գերմանիոյ դէմ։ 1870ին, ի Պուժիվալ, Բրուսիացիք սպաննեցին երեք պարզ Ֆրանսացիներ, Տըպէրկի, Մարդէն և Քարտոն։ Տըպէրկի պարտիզպան մ'էր, և հինգ անդամ կտրեց հայրենի հողն արչաւող թշնամւոյն (Բրուսիացւոց) հաստատած հեռագրաթելերը։ Բրուսիացիք վնասուելին գտան զՏըպէրկ, և մահ սպառնացան, եթէ չարունակէ հեռագրաթելեր կտրել։ Տըպէրկ ամենայն անվեհերութեամբ պատասխանեց. «Ես Ֆրանսացի մ'եմ. պարտքս է ընել ձեզ դէմ ինչ որ կրնամ. թո՛ղ տուէք զիս, և նորէն պիտի կտրեմ ձեր հեռագրաթելերը։» Գերմանք հրացանի բռնեցին հայրենասէր պարտիզպանն։

Ամիս մը ետքը, մինչ թշնամին կը զարնէր զՊաղիզոն, Պուժիվալցի երկու գործաւորը, Ժան Մարդէն և Ժան Պաղիսդ Քարտոն, կրակ ըրին Գերմանաց վրայ։ Թշնամին ձեռք ձգեց և հրացանի բռնեց զանոնք։ Երկուց գործաւորաց վերջին աղաղակն եղաւ «Կեցցէ՛ Ֆրանսա»։ Մահացու դնտակն ստանալէն վայրկեան մը յառաջ Ժան Մարդէն ըսաւ. «Իմացուցէք մեր զաւակաց թէ մեր հայրենեաց համար կը մեռնինք»։

Արձան մը կանգնեցաւ այս երեք դիւցազանց։ Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան 200 անդամք, մարմնամարզի ընկերութիւնք, և զինավարժութեան երիտասարդական խմբակներ Բարիզէ գնացին ի Պուժիվալ, ուր շրջակայներէն մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր։ Բանախօսութիւնք արտասանեցան՝ երեք քաջերուն օրինակելի անձնուիրութիւն և հայրենասիրութիւնը դըրուատող։

Քաֆարէլեան դայթակղութեանց առիթ ո՛չ միայն Նախագահական խնդիր ծագած է, այլ և Նախարարական խնդիր։ Հաւանօրէն, Պ. Ժիւլ Կրէվի ետ պիտի կենայ հրաժարման սպառնալիքէն, և Ծերունի Նախագահին Խ-ՐԷ համար, հաւանօրէն պիտի խնայուի նորա հնարամիտ և շահագէտ փեսին։ Բայց Պ. Ռուվիէի դիրքը խախտած կը թուի։ Երեւոյթք աննպաստ են Պ. Ռուվիէի Նախարարութեան տեւականութեան։ Ինչպէս հեռագրեր ծանոյց, Հոկտ. 25ին, խորհրդարանական Նստաշրջանի վերսկսման առաջին օրը, միապետական Պ. Բիւնէօ Տ'Օրնանօ առաջարկեց խորհրդարանական յանձնաժողովի մը կազմութիւնը, պատուանշանաց առուծախի խնդրոյն քննութեան համար։ Պ. Ռուվիէ մերժեց դայս առաջարկ, ըսելով թէ ակնարկեալ իրողութիւնը դատական քննութեան ներքեւ են։ Կարելի չէ ուրեմն խորհրդարանական քննութիւն մը բանալ, առանց կատարեալ չփոթութիւն յառաջ բերելու։ Հանրային իշխանութեանց մէջ, Պ. Բիւնէօ Տ'Օրնանօ ըսաւ թէ իւր առաջարկած քննութիւն պիտի վերաբերի ո՛չ թէ այն անձանց որք եղեռնագործ իշխանութեանց քընութեան ներքեւ կը գտնուին այժմ, այլ հանրային վարչութեանց որոց դէմ ծանր կասկածներ կան։ Սո՛ղջ է թէ այլ եւ այլ վարչութիւնք, անձնական ազդեցութեանց ներքեւ, ապօրէն շնորհներ կամ թոյլտուութիւններ բրեր են անհատներու։ Սո՛ղջ է թէ հանրային անձնաւորութեանց ոմանց չէնքերուն ճարտարապետը (Պ. Վիլլոնի ձեռամբ) գնոց զեղչում ընելով պատուոյ Լեգէոնով վարձատրեր են, երբ ներելի չէ այդ տեսակ արհեստական աշխատութեանց համար պատուանշան տալ։ Ահա այս կարգի ամբաստանութեանց համար խորհրդարանական յանձնաժողով մը պէտք է։ Քուէարկութիւն կատարուելով, Պ. Բիւնէօ Տ'Օրնանոյի առաջարկն 155ի դէմ 379 քուէով ընդունուեցաւ։ այսինքն՝ Պ. Ռուվիէ պարտութիւն մը կրեց։ Միապետական կուսակցութիւնք ցարդ ոյժ կուտային Պ. Ռուվիէի չափաւոր հանրապետական նախարարութեան, չուզելով որ Պ. Ֆլէմանսոյի պէս ծայրայեղ Հանրապետականի մը ձեռքն անցնի իշխանութիւնը։ Բայց երբ Միապետականք իրեն դէմ դառնան, Պ. Ռուվիէ, արդէն իրեն դէմ ունենալով ծայրայեղ Հանրապետականներն, անուշտ կ'ինայ, խորհրդական յանձնաժողովին ընտրութեան հակառակեցան Պ. Ռուվիէի 155 հաւատարիմ հետեւողք, չափաւոր Հանրապետականք։ Բայց երբ Միապետականք և Ծայրայեղք ձեռք ձեռքի տան, կրնան տապալել ո՛ւ իցէ նախարարութիւն, արդի կազմութեամբ երեսփոխանական ժողովոյն։

Ծայրայեղք սկզբամբ հակառակ եղած են և են Պ. Ռուվիէի վարչութեան։ Միապետականք ցարդ քաղաքագիտութեամբ ոյժ կուտային այդ վարչութեան, կամ դէթ չէին միանար նորա թշնամեաց հետ։ Բայց Փարիզի Կոմսին վերջին հռչակաւոր Ցայտարարութիւնք կը պահանջէր խզում ամեն համաձայնութեան ի մէջ Օրբայականաց և Հանրապետականաց։ Քաֆարէլեան դայթակղութիւնն առիթ եղած լինել կը թուի Փարիզի Կոմսին այս փափաքն իրագործելու։ Եթէ Միապետականք աւելի հարենասիրութիւն չցուցնեն և լոկ կուսակցական նկատմամբք շարժին, Նախարարական անհաստատութիւնը վերստին իւր ամէն չար հետեւանօք պիտի ճնշէ Ֆրանսայի քաղաքական կենաց վրայ։

Պոնաբարդեանք և Օրբայականք գժտեցան վերստին։ Կը յիշուի թէ Փարիզի Կոմսն, իբրեւ Պետ Օրբայականաց, իւր վերջին Ցայտարարութեամբ քաղաքական նոր ուղղութիւն մը դծած էր իւր հետեւողաց, ծանուցանելով թէ Թագաւորութիւնն առանց յեղափոխութեան կրնայ վերահաստատուիլ ի Ֆրանսա, խորհրդարանական ընտրութեամբք, Վեհաժողովով և Բլէպիսիթով, այսինքն՝ Թագաւորութեան հաստատման խնդիրը ժողովրդային ուղղակի քուէարկութեան թողով։ Այսպիսի ժողովրդային ուղղակի վճռոյ դիմել Պոնաբարդեանց սկզբունքն էր ցարդ, և Վիքտոր Նաբոլէոն Իշխանն, իբրեւ Պետ Պոնաբարդեանց, նամակ մ'ուղղելով իւր կուսակցաց, անուղղակօ կը պարսաւէ Փարիզի Կոմսն՝ Օրբայականաց նշանաբան ընելուն համար զԲ'էպ-էր, որ, Պոնաբարդեանց եւեթ նուիրական ստացուածքն է։ Երկուց թիկնածուաց այս պայքար ծիծաղելի է պարզապէս։ Փարիզի Կոմսն արդէն քիչ ծիծաղելի չէր եղած երբ՝ թողով Օրբայական կուսակցութեան բոլոր աւանդական վարդապետութիւններն՝ յայտարարից թէ իւր Թագը ժողովրդեան ձեռքէն պիտի ընդունի Բլէպիսիթով։ Վիքտոր Իշխան աւելի ևս ծիծաղելի կը դառնայ իբրեւ իւր մասնաւոր ստացուածք պահանջելով առ ժողովուրդն դիմելու իրաւունքն։ Եթէ աղէկ բան մ'է Բլէպիսիթն, ինչո՞ւ համար միւս կուսակցութիւնք ևս չիրայնին զան։ Բայց ուրիշ կէտի մը վրայ Վիքտոր Իշխանն պիտի ստիպուի հիմնովին կը տարբերի Փարիզի Կոմսին սկզբունքէն։ Մինչ Օրբայականաց Պետը մինչեւ մէկ աստիճան կ'ընդունի խորհրդարանական գրութիւնը, Պոնաբարդեանց երիտասարդ Պետն, իւր բոլոր ունայնամտութեամբ, կը ծանուցանէ քաղաքակիրթ աշխարհին թէ խորհրդարանական գրութիւնն ընդհանուր արհամարհանաց ներքեւ խորտակուելու և թաղուելու վրայ է, և թէ ինք այդ գրութեամբ չպիտի կառավարէ։ Տակաւին շատ բաներ պիտի ընէ կամ չպիտի ընէ Վիքտոր Իշխան, այն փոքրիկ պայմանաւ միայն որ յաջողի վերականգնել Կայսրութիւնն ի Ֆրանսա և ամբառնալ Պոնաբարդիներուն գահուն վրայ։ Այս ալ դիւրին ձեռնարկ մը չէ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. Աւասիկ բառական թարգմանութիւն Հայտէրապատի Նիզամին կամ մահմետական Իշխանին կողմէ առ Լորտ Տըֆրէրին ուղղեալ նամակին.

Հայտէրապատ, 26 օգոստ.

«Բարեկամդ իմ.— Ոչ մէկ բնակիչ կրնայ անտարբեր գիտել զինուորական ուրիշ մեծ Տէրութեան մը յարատեւ յառաջխաղացութիւնը դէպ ի Հընդկաստան, և հետեւապէս սահմանագլուխը լաւագոյն պաշտպանութեան վիճակի մը մէջ դնելու հարկն։ Ո՛չ մէկ բնակիչ կրնայ անտես ընել այն նիւթական պարտաւորութիւններ զորս այս ձեռնարկութիւնն կը դնէ Տէրութեան ապահովութեան հոգն ստանձնողներուն վրայ։ Հնդկաստանի բարեկեցութեան ցանկացողք պարտին խորհիլ թէ ինչ պէտք է ընել, և արդեամբ ցուցնել թէ սրտով կը համակրին անոնց որք կը չանան սահմանագլուխը պաշտպանութեան վիճակի մէջ դնել, մեր հայրենիքէն ու բնակիչներէն վանելու համար ամեն վտանգ։

«Հնդկաստանի Իշխանք կարիք չեն դէպքերու չարժման։ Կ'ընբռնենք դրամական բեռը զոր գործոց արդի վիճակը կը դնէ Հնդկաստանի Դանձուն վրայ։ Կը թուի թէ ժամանակն եկած է յայտնի եղանակ մը ցոյց տալու թէ Հնդկաստան միաբան է այս խնդրոյ վրայ։ և այդ նպատակաւ կը գրեմ ներկայս՝ Կայսերական Կառավարութեան նուիրելով Հայտէրապատի Պետութեան կողմէ տարեկան 20 «լիճ» ռուբի, վճարելի երեք տարի, (ընդ ամենայն 600,000 անգլ. ոսկի,) գործածուելու համար մի միայն Հնդկաստանի սահմանաց պաշտպանութեան գործին։

«Այս է իմ նուէրս խաղաղութեան ժամանակի համար։ Եթէ ոյ, տարբեր հանգամանաց մէջ, կրնաք վստահիլ իմ սրտոյս ազնուութեան վրայ։

«Ձեր անկեղծ բարեկամ,
ՍԻՒՖ ՄԱՀՄՈՒԴ ԱԼԻ ԽԱՆ»

Աւասիկ բառական թարգմանութիւն Փոխարքայական պատասխանագրոյն.

Սէմլա, 7 հոկտ.

«Բարեկամդ իմ.—Մարշալ գնդապետէն ստացայ օգոստ. 26 թուով ձեր նամակ, և ներկայ պատասխանս ալ կը ղրկեմ նորա ձեռամբ։

«Դժուար է ինձ գտնել պատշաճ բառեր՝ ըստ արժանւոյն արտայայտելու համար իմ շնորհակալութիւնս այն հաւատարմութեան եւ բարեյօժարութեան համար, որովք Ձեր Բարձրութիւն կուգայ այսպիսի ժամանակ մը առատաձեռն նուէր մ'ընել, որ կը բխի Հնդկաստանի ընդարձակագոյն և կարեւորագոյն պետութեանց միոյն կողմէ։ Այդ նուէրը նշանաւոր ապացոյց մ'է բարեկամական զգացմանց զորս Ս. Վ. Վեհափառութեան և անգլ. Կառավարութեան նկատմամբ կը տածեն հնդկային Տէրութեան Իշխանք, և առ Թագուհի-Կայսրուհին ամենամեծ գոհութեամբ իմացուցի Ձեր Բարձրութեան դրոյն պարունակութիւնը։

«Տարակոյս չկայ թէ զինուորական մեծ Տէրութեան մը յառաջխաղացումը դէպ ի Հնդկաստանի սահմանագլուխները՝ Կառավարութեան վրայ պարտ դրած է մեր սահմանագլխոց պաշտպանութեան համար ձեռք առնուլ այն զգուշական միջոցներ զորս ապաքէն ամեն ազգեր ի գործ կը դնեն երբ սահմանակից գտնուին իրարու, ո՛րպէսզի եւս բարեկամական լինին իրենց այժմեան յարաբերութիւնք։ Այս պարտաւորութիւն անշուշտ մեծապէս աւելցուցած է և ժամանակ մ'ևս պիտի աւելցնէ Հնդկաստանի Կառավարութեան ծախքերն, և Ձեր Բարձրութեան թէ՝ բաղաքագիտական կարողութեան եւ թէ վեհանձնութեան համոզիչ փաստ մ'է որ Հնդկաստանի Իշխանաց մէջ առաջին կը լինիք հաստատող սա սկզբունքն թէ, բնիկ Պետութիւնք հնդիկ ժողովրդեան մեծացեալ մասանց չափ շահ ունին կառավարութեան օգնելու՝ գործադրման համար այն տնօրինութեանց որք հարկաւոր են Տէրութեան սահմանագլուխները պաշտպանելու արտաքին չփոթութեանց դէմ։

«Վերստին շնորհակալութիւն յայտնելով Ձեր Բարձրութեան յանուն իմ կառավարութեան, որպէս և յանուն Ն. Վեհափառութեան և Անգլիոյ Կառավարութեան, ազնիւ օրինակին համար զոր կուտաք։

«Մնամ, բարեկամդ իմ,
Ձերդ անձնուէր
ՏՕՖՐԻՆ

Վիքտորիա Թագուհին եւս, յատուկ հեռագիր մ'ուղղելով առ Լորտ Տըֆրէրն, իւր ջերմ գոհունակութիւն յայտնեց Հայտէրապատի մահմետական Իշխանին, Հնդկաստանի մահմետական Իշխանաց հզօրագունին հաւատարմութեան և անձնուիրութեան գերազանց ապացոյցին համար։

ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. Վիէննայէ կը հեռագրուի առ Թ-ՅՇ. «Հոկտ 18ին Առնաւուտներու հրոսակումբ մը կը փորձէր սերբական սահմանագլխէն անցնիլ՝ հաւանօրէն աւազակութեան համար, բայց ետ մղուեցաւ սերբական սահմանապահներուն կողմէ, կռիւ մը յետոյ, յորում 10 Սերբք և 20 Առնաւուտք սպաննեցան։ «Հոկտ. 24ին Սերպիոյ պատերազմական Նախարարն երկու վայրեր զրկեց կռուոյն տեղն։ Ալպանիոյ այժմեան յուզեալ վիճակն ինկատ առնելով, այս աւազակութիւնք տարբեր շարժառիթ պէտք է ունենան։ Նոր յարձակման մը կը սպասուի. զի կը ծանուցուի թէ զինեալ Առնաւուտք կը հաւաքուին ի Մարտիձ, և Հոկտ. 25ի առաւօտուն սերբ կառավարութիւնն հեռագրեց Բրիշթինայի Կառավարչին, խնդրելով որ այս [illegible] պիտի հաստատուի տեղ տեղ ի մէջ այդ քաղաքի և Իւրքիպ։ Ուրիշ զօրախումբ մը արդէն կեդրոնացած է ի Վէլէսէ և ի շրջակայս։»

—Պ. Ռիսդիչ վերջերս խորհրդարաբ ծանուցագիր մը ղրկեր է Սերպիոյ դեսպաններուն ի Պէսբրէշ, Ռոմէ և Զէդինեէ, ռուսական, հելլէն և չեռնակրեան կառավարութեանց տրամադրութիւններն իմանալու համար Սերպիոյ հետ յարձակողական և պաշտպանողական դաշնակցութեան մը վրայ։ Առնուած պատասխանք նպաստաւոր չեն եղած։ Ցունաստանի և Չեռնակրաստի շահերը տարբեր են Սերպիոյ շահերէն։

Անցեալ շաբաթուն սկիզբն մինչեւ անցեալ հինգշաբթի ուռեցի փոթորիկ մը տեւունեցած է Պոդրիկ ծովուն մէջ՝ և բազմաթիւ նաւեր խորտակելով, շատ անձինք կորած են։ Պերլինի մէջ իսկ այս փոթորկի ազդեցութիւնն զգալի եղեր է, և այս տարի առաջին անգամ լինելով ձիւն եկած է, սովորականէն երեք շաբաթ յառաջ։ Պաղրիկ ծովուն եզերքը գտնուող շատ մը քաղաքներ ողողուած են, և մինչեւ իսկ ծովմիներ և ամրութիւններ խորտակուած են։ Տանձիկ քաղաքը մանաւանդ շատ վնասուած է։ Շլեզվիկի մինչեւ ռուսական հողը, ծովեզերքը լի են ոնիզմեալ նաւուց բեկորներով։

—)(83)(—

ԹԷՐԹՕՆԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԹԷՌԷԶ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՔԻՆԳԼԻՆԴԻՐ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐ

—Լմնցա՞։

—Լմնցաւ։

—Ուրիշ բան մ'ալ կը մոռնաս... Մի միայն պարեգօտ մը եւ տարատ մը չծախեցիր... մեռաքսեայ մորթակ մ'ալ ծախեցիր, երեք շորս փրանքնոց գեղեցիկ մորթակ մը։

Բլուրի զարմացումը ծայրագոյն աստիճանի հասաւ։

—Իրա՛ւ է, ըսաւ... կը մոռնայի... բայց, նզովի՛ց արմատ, դո՞ւն ինչպէս իմացար։

Սակայն Մալատի սրկունքը կը խածնէր որպէս թէ կը զլաար շատ խօսած լինելուն վրայ, բերնէն փախցուցած լինելուն համար այդ խօսքն որ ցոյց կուտար թէ ան կիս աւելին գիտէ։

—Բան մը չիմացայ, ըսաւ։ Միայն թէ կ'ենթադրեմ թէ քանի որ յանախորդդ կ'ուզէր ծպտիլ, պէտք ունէր իւր գլխարկէն տարբեր գլխանոցով մը գլուխը ծածկելու։

Բլուրս բնաւ կասկած մը չունէր իւր խորհրդաւոր յանախորդին վրայ. միւս կողմէ ս եւ է տեղեկութիւն չունէր Նադիվէլի սպանութեան վրայ. ուստի շատացաւ այս բացատրութեամբ։

—Ցուած նկարագրութեանս համաձայն չե՞ս կրնար խուզարկութեանցս առաջնորդել, ըսաւ։

—Ո՛չ, շատ անորոշ է այդ... միայն թէ կարելի է որ օգնեմ քեզ մարդդ գտնելու։

—Ի՞նչ կերպով։

—Իմացայ որ Դէյգուռ կոմսը, Սոնբրիի դղեկին տէրն, այս օրերս հետաքննութիւններ ըրեր է չքնաղ գիւղերուն մէջ... զարմանալի հետաքրքրութիւններ... կարծեմ կը փնտռէ եղեր թէ ո՞վ ծախած է հմմ գիտեր ինչ հագուստներ զորս անտառին մէջ գտեր է եղեր...

—Օ՜հ, օ՜հ, արդարեւ շատ հետաքրքրական է այդ...

—Ուստի գէշ չըլլար որ երթաս գտնես դինքը... Թերեւս ինքն է քու փնտռած յանախորդդ...

—Անշնար է... իմ մարդս երիտասարդ մ'է, ինչպէս արդէն ըսի քեզ, մինչդեռ Դէյգուռ կոմսը գոնէ յիսունն անցուցած ըլլալու է, ինչպէս կ'ըսեն։

—Չե՞ս ճանչնար զինքն։

—Երբէք չեմ տեսած։

—Հապա որդիդ։

—Ո՛չ այն, ո՛չ ալ կոմսուհին... Գիտեն որ թեկ եւ այլոց կ'օգնեմ՝ ձեր երէն վաճառելու համար... Ուստի դղեկին մարդիկը բան մը չեն գիտեր ինձմէ...

—Էհ լա՞ւ, եթէ կ'ուզես խրատիս անսալ, Սոնբրի դնա, վստահ եմ թէ լաւ պիտի ընդունին զքեզ։

—Զիս կը ճանչնէն, կ'ըսեմ քեզ, եւ պիտի վռնտեն զիս... գիտես որ Դէյգուռ կոմսն որքա՞ն կը սիրէ իւր երէն, եւ թէ շատ հաճելի չենք իրեն։

—Որպէս զի դուն չվռնտուիս, ըսել ուզեր կոմսին որ քանի մը օրէ ի վեր իւր փնտռած փերեզակին ես դուն... զքեզ սպասցնել չպիտի տան, կը վստահեցնեմ քեզ։

—Բան մը պիտի ըսեմ, Մալատի, ըսաւ Բլուրս՝ ծերունւոյն ուսին զարնելով։

—Ի՞նչ։

—Զարմանալի դէմք մ'ունիս։ Շատ բան գիտես, բայց չես զրուցեր...

—Իրա՛ւ որ չէ՛, Բլուրս, կը սխալիս։

—Ինչ է որ, փոյթս չէ, կ'երթամ Սոնբրիի դղեկն... այս երկու հարիւր Ֆրանքանքն այնպէս կը տանինն խլեմ որ կարծես թէ գողցած եմ զայնս...

—Գնա՛, եւ վերադարձիդ հո՛ն եկուր, որպէս զի իմանամ թէ ի՞նչպէս ընդունեցան քեզ... Պիտի սպասեմ հոս։

—Կը խոստանամ։ Մնաց որ սնուցիս հոս պիտի թողում։ Վերադարձիս կ'առնեմ։

Երբ Բլուրս մեկնեցաւ, Մալատի թոթուեց Հրդրանչ մոխիրը, չմինչին վրայ դրաւ յետոյ գլուխն երերցնելով,

—Եթէ գործն երեւան հանէ, աւելի լաւ... Յանցանքն իմս չէ...

Բլուրս մեծաքայլ ճընթանար։ Քիչ ատենէն Սոնբրի հասաւ, եւ հանդիպած առաջին սպասաւորը կեցնելով, ըսաւ.

—Անպատճառ տեսնել կ'ուզեմ Պ. տը Դէյգուռը։

—Երթամ իմց տամ։ Ի՞նչ է ձեր անունը։

—Սա Բլուրս փերեզակն եմ, Պ. տը Դէյգուռ կ'սպասէ ինձ։

—Արդարեւ, կոմսը կանխաւ ծանոյց մեզ, ըսաւ սպասաւորը։ Եռեւէս եկէք. կոմսին քով տանիմ զձեզ։

—Այն անդամ Մալատին իրաւունք ունէր, մրմնաց Բլուրս. ի՞նչ կը նշանակէ այս... Անշուշտ այն երկու հարիւր Ֆրանքին համար չէ որ կոմսն ինձ կ'սպասէ այս. քան անհամբերութեամբ, ինք որ միմիանցներու տէր է... Ինչ որ է, հի՛մա կը հասկնամ...

Կոմսը, փերեզակին գալուստն իմանալուն պէս, ընդառաջ եկաւ շուտափոյթ։

Իւր ձեռքով գոցեց դուռն, յետոյ.

—Գիտէ՞ք Նադիվէլի սպանութիւնն և Ժան-Մարգի ձերբակալումն, և այս երիտասարդին հետ ունեցած բարեհամբերութիւնս։

—Գիտեմ, բայց տարտամ կերպով, բերնէ բերան բան մը իմացայ։

—Խիստ մեծ չամ մ'ունիմ որ անկեղծութեամբ պատասխանէք ինձ։ Աւասիկ հագուստներ եւ մարթակ մը որք տարին վայրին վրայ գտնուած են եւ որք, ըստ ամենայն հաւանականութեան, մարդասպանին կը վերաբերին։ դո՞ւք ծախած կը ասնք...

Բլուրս երկար բարակ զննելու պէտք չունեցաւ։

—Ես եմ, ըսաւ քիչ մը յուզեալ՝ այս գործին խառնուած լինելուն համար, մինչ չեմ իսկ հասկնար հեռու... Ես ծախեցի... Հիմա կը հասկնամ թէ ինչո՞ւ համար գնած ատենն այնքան խռոված էր, եւ ի՞նչպէս սխալեցաւ՝ արծաթի դրամի տեղ ոսկի դրամ տալով ինձ։

Եւ կոմսին պատմեց մեր հաղորդած պատմութիւնը։

Դէյգուռ նոյն հարցումներն ըրաւ զորս ըրած էր Մալատի։

Բլուրս կը ճանչէր այդ մարդն... Ի՞նչ տեսակ մարդ էր։

Երբ փերեզակն սարտեց իւր պատմութիւնը, կոմսը խորհեցաւ։

—Արդեօք Գիլման իրաւունք ունի, մրմնաց... Իրօք Ժան-Մա՞ռգ գործած է այս ոճիրը... Այս մարդուն ըրած նկարագրութիւնը ճիշդ ու ճիշդ կը յարմարի Ժան-Մարգի... հասակը նոյն է... տարիքն, երիտասարդութիւնը, ձեւը, մինչեւ իսկ հագուստներն, ամեն բան նման է... Որո՞ւ հաւատարու է...

Վերջին հարցում մ'ուղղեց Բլուրսի։

—Կը ճանչէ՞ք Ժան-Մարգը։

—Ոչ։ Ես Ռոմոռանտէն կը բնակիմ եւ ամեն կողմ կը ճամբորդեմ... Թէեւ շատ անգամ կուգամ ի Սէն-Վիդրա, բայց վարպետներուն հետ գործ չունիմ երբէք, այլ բանուորներուն։

—Այնպէս որ չէք կրնար հաստատել թէ Ժան-Մարգ եւ ձեր խորհրդաւոր յանախորդը միեւնոյն անձն են։

—Արդարեւ չեմ կրնար, պարոն։

—Եւ եթէ Ժան-Մարգի հետ երես առ երես բերեմ զձեզ։

—Այն ատեն, ադկից աւելի պարզ ի՞նչ կայ։

—Զերեմն պատրաստուեցէք հետս գալ։ Հիմա անմիջապէս Ռոմոռանդէն պիտի մերթանք։ Բնա՛ւ անհանգիստ մը լինիք ձեր ժամանակին կորստեան համար... Առատապէս պիտի վարձատրեմ զձեզ...

—Եթէ այդպէս է, ըսաւ Բլուրս, պատրաստ եմ։

—Հոս սպասեցէք ինձ մինչեւ որ հագուիմ։

—Եթէ հրաման ունիք, երթամ ծխափողս ծխել պարտիզին մէջ։

—Ինչպէս որ կ'ուզէք։ Եթէ սիկառ կ'ուզէք, առսին։

—Շնորհակալ եմ, բայց ներեցէք, լաւագոյն կը համարիմ ծխափողս։

—Լա՛ւ, հի՛մա կուգամ։

Կոմսն իւր սենեակը մտաւ։ Բլուրս գաւթին ինքնա։

Գնաց պարտիզ Սոնբրիի յետին բոլորտիքն, եւ ծխելով հանդերձ, սկսաւ լրջութեամբ դիտել ոսկեգոյն ծառաներն որք կը խայտային թարմանցիկ ջրոյն խորը։

Հինգ վայրկեան կար որ խորասուզուած էր այս հետաքրքրաշարժ տեսարանին մէջ, երբ ծառուղւոյն խիճին վրայ քայլերու թեթեւ խօշիւն մը լսելով գլուխն անդին դարձուց։

Մարդ մը կ'երթար դէպի դղեակը։

Այդ մարդը չէր սեռներ զԲլուրս, բայց Բլուրս կը սեսնէր զնա։

Եւ փերեզակը խուլ բացագանչութիւն մ'արձակեց։

(Շարունակ.)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովը իւր նախընթաց աւուր նստին մէջ Պիլէճիկի առաջնորդական ընտրելւոց ցանկ մը պատրաստեց զոր պիտի ներկայացնէ Խառն ժողովոյ յառաջիկայ նստին։

Խառն ժողովոյ յառաջիկայ ուրբաթ աւուր նիստէն առաջ Քաղաքական ժողովը խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենայ Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան հետ, Հիւանդանոցի վերաշինութեան ծրագրոյն վրայ։

Իզմիրի Ս. Առաջնորդին դէմ ստորագրուած հանրագրին առթիւ Թիֆլիզի Նոր-Դար լրագիրը կը գրէ հետեւեալ։

«Բողոքագիր ստորագրողները գնացել են իրենց Ամեն. Առաջնորդ հայրի մօտ՝ մեղայի են եկել եւ խոստովանել որ իրենք մխաբուած են և չեն խնայել թէ ինչ բանի են ստորագրում։»

Զենք գիտեր թէ ինչո՞ւ Թիֆլիզի Թերթը չի գրեր նաեւ թէ մեղայի եկողները ծնրադիր քարշ եկած են իրենց Ս. Առաջնորդին առջեւ, քուրձ հագած, գլուխնին մոխիր ցանած «մ՛ այ և եղուկ մեղ» գոչելով։—

Զաւեշտական նկարագիրը կատարեալ կ՚ելլայ։

Խաչիւղի Ընթերցարանը ընկերութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ հաւաքչութեան պաշտօնն յանձնուած է ընկերութեան անդամներէն գրաբար Պ. Յարութիւն Թէրզեանի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Բաղէշի ճապաղջուր գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Սասունի գայմագամ Ալի Զէհնի էֆէնտի։

Նոյն նահանգին Սասուն գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Բամիդ պէյ։

Տէրսիմի Բախ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Զարսանճաքի գայմագամ Մուսթաֆա Շէվգը էֆէնտի։

Նոյն նահանգին Զարսանճագ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Բախի գայմագամ Մուսթաֆա Լոփպ էֆէնտի։

Տրապիզոնի Օֆ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Թաշնի գայմագամ [illegible]

Դենեաի Թաշնի գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Նուրի էֆէնտի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐՇԵՐ

Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին Նախագահութեամբ կազմեալ Նախարարական յանձնաժողովը ի նիստ գումարեցաւ երէկ և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ պուլկարական խնդրոյն վրայ։

—Ոգեւորալ հետեւեալ մասնաւոր հեռագիրն հրատարակած է երէկ.

ՍՈՖԻԱ, 19 Հոկ.— Պուլկար կառավարութիւնը Սոպրանիէին մատոյց օրինական ծրագիր մը՝ որ կառաջարկէ ի դատ կոչել այն նախկին նախարարներն որք պետական դաւաճանութեամբ ամբաստանեալ են։ Կառավարական Սվեպոռ լրագիրը, զոր կ՚ուղղէ Պ. Զախարի Սգոյանոֆ, կը յայտարարէ թէ երկիրը չի կրնար գոհ լինիլ այդ օրինաց առաջին յօդուածէն, որ հինգէն տասն-հինգ տարուց չղթայակապ բանտարկութեան կը դատապարտէ յանցաւորները։ Սվեպոռ կառաջարկէ որ մասնիչը դատապարտուին մշտնջենական աշխատութեան եւ նոյն իսկ մահուան։ Նոյն թերթը կը հրատարակէ նաեւ բուռն յօդուած մը ընդդէմ Զանքոֆի, Բարավէլոֆի, Զանոֆի եւ անոնց մեղսակցաց՝ թելադրելով այն ոճիրները զորս գործած են և այդ պետական մարդիկն հարուածելով սաստկապէս։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՒ ԱՆՈՆՑ ԲԱՐՁՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Մայրաքաղաքիս չրջակայքն ապատակութեան փորձեր ընող աւազակաց վրայ հետեւեալ խմբագրականը կը գրէ Լ. Հերալտ։

Գիտնալով հանդերձ թէ չուտազանցութիւն կան այն դէպքերու մէջ որք կը հրատարակուին մայրաքաղաքիս չրջակայից անապահով վիճակին նիստմամբ, հասարակութիւնն իրաւամբ կը կարծէ թէ այդ ապահովութիւնն այնքան կատարեալ չէ որքան պարտէր լինէր ի Կ. Պոլիս և մանաւանդ ասկան եզերաց երկայնութեամբ։ Ի մէջ այլոց, ստոյգ է որ ամենէն անվնաս որսորդներն այժմ խմբովին կ՚երթան այն տեղեր ուր երբեմն առանձին կ՚երթային։ Եթէ խնդիրն որսորդութեան դէմ ծագած դժուարութեանց մէջ կայանար, դիւրաւ կրնայինք մխիթարուիլ։ սակայն որսորդները չեն միայն որ կը նեղուին գազերն ու մեծ պղտոտայներու չարագործք ընդհանրապէս աւազակաց յառաջապահներն են եւ երբ այս վերջինք կ՚երեւին հրապարակի վրայ, յայնժամ հասարակութիւնն է որ կը նեղուի։ Հարկ է ուրեմն որ իշխանութիւնք պատժեն ամեն կարգի չարագործներն, եւ այս ալ գժուար գործ մը չէ։ Օրինակի համար, օսմանեան ծառայութեան մէջ հարիւրաւոր կարող եւ քաջ սպայներ կան։ Եթէ անոնց հրամանատարութեան ներքեւ խումբեր կազմուին աւազակաց հալածման համար, ազիտից բարձումը մօտաւոր կը լինի։ Այժմ յարմարագոյն վայրերանն է գործելու, վասն զի ձմեռը կը մերձենայ եւ աւազակք հարկադրեալ են այդ եղանակին մէջ թողուլ ձիւնապատ լեռները, մօտաւոր վայրեր բնակելու համար։ Աւազակք ամենքն ալ ծանօթ անձինք են եւ անդամ մը որ գիւղացիք ապահովուին թէ ո՛ր եւ է վիճակութեան առարկայ չպիտի լինին, կը մասնեն զայնու Գուցէ աւելի գժուար լինի Մէհմէտ Բէհլիվանի նման աւազակապետները ձեռք բերել, բայց այս ալ ժամանակի խնդիր մ՚է։ Բաւական է պաշարել անոնց որդերն եւ անոնք ալ ստիպուին արգելլ որպէսզի նօթութիւնն հարկադրէ զանոնք անձնատուր լիներ։ Բաւական է թէ՝ լաւ կազմակերպեալ հալածչաղխումբ մը՝ լաւ վճարեալ լրտեսներու ազդակցութեամբ՝ կրնայ յաջողիլ տարեգլուխն առաջ բնաջինջ ընել աւազակները։ Սակայն բնականաբար այսքանով չառանալու չէ։ մինչեւ իսկ անօգուտ է աւազակ մը ձերբակալել, եթէ չպիտի պատժուի այն ըստ օրինի։ Ուրիշ կերպով ըսենք, ամեն մարդասպան պէտք է կախուի, և անոնք որոց օգնագործութեան մասնակից լինին հաստատել կարելի չլինիր, պէտք է մշանջենական չղթայակապ աշխատութեան դատապարտուին։ Հելլենական կառավարութիւնն այս ծայրայեղ խստութեան դիմելու պէտքն զգացած է։ Ո՛ր և է աւազակ զոր երկրին գատարանք յանցաւոր դատած են, պէտք է յոյսը կարէ։ կախաղան կամ չղթայակապ աշխատութիւն պէտք է լինի անոնց պատիժը։ Վերջերս Ցուհնատան այցելող ուղեւորք կը հաստատեն այս արդարացի խստութեան արդիւնքը։ դեռ քանի մը տարի առաջ, զբօսաշրջիկ մը եթէ ուզէր Մարաթոն երթալ, կեանքը վտանգի կը դնէր, մինչ այժմ կարող է կատարեալ ապահովութեամբ երթալ Ցուհնատանի որ և է կողմն, միակ ոստիկանի մը հետ կամ առանձին։ Ինչ որ հելլենական կառավարութիւնն ըրաւ, Բ. Դուռն ևս կարող է իրագործել զայն իր կարգին, յօդուտ երկրին բնակչաց և պահելու համար իւր սեղեցութիւնն յօտար երկիր։ Իրաց արդի վիճակը ցնծութեամբ կը ընու Թուրքիոյ թշնամիները և անոնց ձեռքը կուտայ ապացոյցներ զոր այնքան լաւ գործածել գիտեն, ինչպէս ցոյց կուտան լրագրաց ոճանց մէջ հրատարակեալ թշնամական յօդուածք։ Եւ Թուրքիոյ բարեկամք չուարած կը մնան թէ ինչ պատահմանն այդ յարձակմանց, վասնզի ինչպէս կարելի է հեն-թադրել թէ աւազակութիւնը գոյութիւն ունենայ եւ ոչ ոք պարտաւորի դատուի այդ պատճառաւ։

* * *

Վեհ. Սուլթանը խիստ հրամաններ տուած է աւազակութեանց բնաջնջման համար, որք յատուկ չրջաբերականաւ հաղորդուած են գաւառական իշխանութեանց, անոնց անմիջական գործադրութիւնը պատուիրելով։ Աւասիկ այդ ոնօրինութիւնք։

Հսկել որ գաւառաց մէջ ընտրեալ դատաւորք արդարամիտ և անկողմնակալ անձինք լինին, որպէսզի ժողովուրդը չգանգատի դատարանաց եւ դատական պաշտօնէից դէմ։ Կուսակալք եւ կառավարիչք իրաւունք ունին դատական գործոց վերին հսկողութիւնն ստանձնելու և դատական նախարարութեան զեկուցանելու այն զեղծումներն և անիրաւութիւնները զորս գործեն դատաւորք, յայտնելով անոնց անունն և գործոն պարագաներն, որպէս զի նախարարութիւնը զարժանն տնօրինէ։

Եթէ դատարանք կամ դատական պաշտօնեայք աղտ թողուն աւազակութեամբ ամբաստանեալ անձինքն, այս պարագայ տեղական իշխանութեան և ոստիկանութեան կողմէ պիտի հաղորդուի կեդրոնին, յայտնուելով միանգամայն թէ ինչ պարագայից մէջ ազատուած է ամբաստանեալն, որպէս զի Դատական նախարարութիւնը խիստ ընտրութիւն մը բանայ և հարկ դատած որոշումը տայ։

Ոստիկանք և ժանտարմայք պիտի ընտրուին ժողովրդեան մէջէն. այս ընտրութիւն պէտք է կատարուի մեծ խնամով և անկողմնակալութեամբ. լաւ զէնքեր և լաւ հագուստներ պիտի տրուին ոստիկանաց և անոնց ամսականք պիտի վճարուին կանոնաւորապէս։ Քաղաքային պաշտօնեայք հոգ տանելու են ո՛ր և է անհատի կողմէ գանգատանց առիթ չտալ. և մեծաւորք հրամայելու են իրենց ստորադասելոց որ ոստիկանք կարող և երկրին կացութեան տեղեակ անձինք լինին։ Երբ հաստատուի թէ քաղաքային պաշտօնեայ մը անկարող գտնուած է իւր պարտականութեան կատարման մէջ, այդպիսին անմիջապէս պաշտօնանկ պիտի լինի և կարող մէկը պիտի յաջողէ նմա։

ՊՈՂՊԱՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ արքունի Նաւարանին մէջ ի նորոյ կառուցեալ պողպատի գործարանին չնութիւնը աւարտած են և 20—30 օրէն պիտի սկսին պողպատի պատրաստութիւնք։ Այս գործարան, որ երկու հարիւր ոտք երկայնութեամբ և հարիւր ոտք լայնութեամբ գեռանէ մը վրայ չինուած է, պիտի կարենայ մէկ օրուան մէջ 9,504 օխա պողպատ պատրաստել։ այսինքն տարին 3,449,456 օխա։ Գործարանին մէջ պիտի պատրաստուին թէ հատ և թէ նուրբ պողպատներ։

Սոյն գործարանի ընդհանուր անօրէն անուանած է Պ. Լուիզ անուն անձն, որ Լոնտոնի Վուլվիչ անուն նաւարանին մէջ գործաւորաց պետ եղած է։ Սմա օգնական անուանած է Բիլա էֆէնտի անուն երիտասարդ ծովային տեղակալ մը։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆՑ

Երաշխաւորութեան օրինաց ութերորդ յօդուածը բարեփոխուած է հետեւեալ կերպիւ և վաւերացուած է կայս. Իրատէով։

Յօդուած. Ը. —Եթէ կառավարական պաշտօնեի մը երաշխաւորը մեռնի և հրաժարի երաշխաւորութենէ, պաշտօնեան պարտի նորա մեռած կամ հրաժարած թուականէն մինչեւ երկու ամիս ուրիշ երաշխաւոր մը ցոյց տալ։ Այս պայմանաժամի միջոցին, պաշտօնէին հաշիւն անպատճառ պիտի տեսնուի և պատասխանատու պիտի մնան անոնք որք հաշիւ տեսնելու գործողութեան յետաձգուելուն պատճառ կը լինին։

Պաշտօնէն հրաժարեալ պիտի նկատուի այն պատօնեան որ նորոգած չէ իւր երաշխաւորութիւնը։

10 սէֆէր 305
15 հոկտ. 303

Բարձ. Մեծ-Եպարքոսին Նախագահութեամբ և Հանրօգուտ չինութեանց Նախարար Զիւհնի փաշայի ու Պետական Խորհրդոյ Օրէնսդիր ճիւղին Նախագահ Մահմուտ փաշայի անդամակցութեամբ կազմեալ յանձնաժողով մը երէկ ինիստ գումարեցաւ և խորհրդակցեցաւ երկաթական և երկաթուղեաց վերաբերեալ խնդիրներով։

—Վեհ. Սուլթանն առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան նուիրած է Պարսկաստանի Արտաբին գործոց Նախարարի որդւոյն՝ Ագա Մուավին իւլ Միւլքի, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի իրը հիւր եւ յառաջիկայ շաբաթ օր պիտի մեկնի։

—Ասորոց կաթողիկոսական փոխանորդը Նախնթաց օր Բարձր. Շէյխիւլ-Իսլամ էֆէնտիի և ներքին գործոց Վահմ. Նախարարի ապարանքներն երթալով տեսակցութիւն մ՚ունեցաւ։

—Սերբստոյ Հօզա գաւառակի Նահիպին պաշտօնավարութեան դէմ հեռագիր մ՚ստացած ենք, կրսէ Թարէք, զոր Բարձր. Շէյխիւլ-Իսլամ էֆէնտիի մատուցիչը որպէս զի պէտք եղած հրահանգը տայ առ որ անկ է։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Թնդանօթաձիգ զօրաց Միրլիվա Հասան փաշա։

—Աւստրիական դեսպանատան զինուորական կցորդ Մանէկա հաղարապետը տեղակալ զնդապետի աստիճանի բարձրացաւ։

—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ այլ և այլ աստիճանի պատկանող քառասուն-հինգ սպայից պաշտօն յանձնուած է սրբագրել և ինորոյ պատրաստել Ռումէլիի տեղագրական և զինուորական քարտէսն։ Այս սպայք իրենց պաշտօնավարութեան միջոցին իրենց ամսաթոշակին կէսին հաւասար գումար մ՚ևս պիտի ստանան։ Ասոնցմէ տասն-երկուքն, որոց պաշտօն յանձնուած է Եանեայի և Ալասօնեայի քարտէսը պատրաստել, երէկ մեկնեցան մայրաքաղաքէս։ Միւսներն ևս ի մօտոյ կը մեկնին։

—Մայրաքաղաքիս ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Իմպէռ երէկ Պիրէեն ուղեւորեցաւ։

—Ֆերիդ Մուղաֆա Շէվքէդ փաշա՝ որ ինչ ինչ տեղական խնդրոց քննութեան համար Հռոդոս կը գտնուի՝ հեռագիր մ՚ուղղելով Սպարապետութեան ծանուցած է թէ իւր պաշտօնն աւարտած լինելով ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի դայ։

—Կայս. հրամանաւ, Շքոտրայի զօրաբաժնին հրամանատար անուանեցաւ Դ. զօրաբանակի Միրլիվաներէն Պահրի փաշա։

—Կրսուի թէ մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպան Պ. Բռանտուրիոդի Աթէնքի արքունիքը պիտի կոչուի, մարեշալի ատիճանաւ եւ իրեն պիտի յաջորդէ ի Կ. Պոլիս, Բեռլրսպուրգի այժմեան դեսպան Պ. Ալէքսանդր Մաւրօկօրդատօ։

—Ալէքսանդրիոյ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ծխախոտ ներմուծող վաճառականք այերսագիր մը մատուցեր են խտիվին, խնդրելով որ բարձրացուի այն տուրքը որ կ՚առնուի այժմ Եգիպտոսի մէջ մշակուած ծխախոտէն։ Աղերսակոյք կը յայտնեն թէ այս կերպով կարելի կը լինի այդ տրոց տարեկան գումարն 800,000 ոսկւոյ հասցնել եւ թէ միւսնոյն ժամանակ ծխախոտ ներմուծողք այլ ևս չեն վնասուիր այն անարդար մրցումէն որ կը լինի տեղական ծխախոտին ներմուծեալ ծխախոտի հետ խառնուելովը, որ կը վաճառուի իբր զուտ ներմուծեալ ծխախոտ։ Եթէ այս միջոց ձեռք առնուի, աղերսարկուք յոյս ունին որ եգիպտական ծխախոտի տեսակն ալ կը լաւանայ։

—Վիէննայի ռուսական դեսպանատան քարտուղար Պ. Բոլ Ռօմալօ որ այժմ մայրաքաղաքիս դեսպանատան գործերը կը վարէ ի բացակայութեան Պ. Պալաչէնոյի, Կ. Պոլսոյ ընդհ. հիւպատոս պիտի անուանի, կրսուի, եւ այժմեան հիւպատոս Պ. Ալէքսանդր Լսարբօ կարեւոր պաշտօնի մը պիտի կոչուի ի Պուքրէշ, արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ։

—Հոֆֆէտ կիմանայ թէ մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպանատան առաջին թարգման Նէճէֆ Ալի խան Եգիպտոսի պարսկական ընդհանուր հիւպատոս եւ դիւանագիտական գործակատար անուանած է։

—Լարիսայէն կը գրեն Աթէնքի լրագրաց թէ ոստիկանութիւնն այդ քաղաքի մէջ մարդ մը ձերբակալեր է որ կասկածելի երեւոյթներ ունէր։ Այդ մարդ ոստիկանատուն տարուելով գրպաններէն գտնուեր են 25 ոսկւոյ 5 ոսկինոցներ և 40 փամփուշտ Մարտինի հրացանաց համար։ կատարուած հարցաքննութիւններէն յայտնուեր է թէ չարագործ մ՚էր որ Փոքր-Ասիոյ գաւառներն ասպատակող աւազակաց խմբի մը կը պատկաներ։

—Իբր երկու չաբաթ առաջ երկու գերմանացիք՝ ընկերակցութեամբ մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատան պաշտօնէի մը՝ Փոքր-Ասիա ուղեւորած էին։ Բերա հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այդ զբօսաշրջիկներէ մին՝ Պ. Ֆօն Քասդ՝ Էսկի-Շէհիրի մէջ հիւանդանալով մէկ քանի ժամուան մէջ մեռեր է։ Մարմինն ատ պիտի բերուի։ Պ. Ֆօն Քասդ անդամ էր Բրուսիոյ խորհրդարանին։

—Սատրէդ կիմանայ թէ ցարդ որ և է զեկուցում եղած չէ առ Բ. Դուռն այն հանձնարարութեան նկատմամբ որ Սուէզի ջրանցքի խնդրոյն առթիւ գրուած է Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ։

—Եղեռնադատ ատեանն երէկ տասը-հինգ տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց եւազմաճը Օննիկ անուն անձը որ Եէնիգաբու Բաշիտի սրճարանին մէջ Դրիգոր անուն անձ մը սպաներ էր։

—Երտէկցի Եօրկի անուն մէկը նամակ մ՚ուղղելով առ Նէյլոյտ, կը յայտնէ թէ նոր ձեւ մը գտած է որով կարելի պիտի լինի ամեն տեսակ մեքենաներ շարժել ջրով։ Հետեւաբար չորգենաներն այլ եւս ածուխի պէտք չպիտի ունենան եւ ծովէն առնուած ջուրը պիտի կատարէ ածուխին գործը։ Նամակագիրը կը յարէ թէ իւր գիւտին գործադրութեան շնորհիւ չորգենաներու ծախսուց վրայ 80 առ 100 զեղջ մ՚ընել կարելի պիտի լինի եւ յետ այսորիկ հարկ է որ ընթերցողք անունը փոխելով ջրով շարժող խմաստին համեմատ անուն մը գրուի։ Եթէ այս ամենն իրաւ է, կըսէ Թարէք, Եօրկիի գիւտը կրնայ կարեւոր յաջողութիւն մը համարուիլ, սակայն գործնական արդիւնք մը պէտք է ցոյց տալ։

—Հայտար փաշա-Իզմիտի երկաթուղւոյն արտօնատէր Պ. Ալդ երէկ Լոնտոն ուղեւորեցաւ։

—Ի Բարիզ հրատարակեալ «Ռիվէռ-ը Լէֆէնտ Կ-էֆ-Իսէ» անուն ֆրանսերէն տետրակին ի Թուրքիա մուտքն որ արգիլուած էր յառաջագոյն, արտօնուեցաւ։ Հետեւաբար ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ այս մտոք հրահանգներ տրուեցան առ որ անկ է։

—Սպարապետութիւնն անցեալ չաբթու երկու վիրխանակարգեր տարարգրեց, որոց գումարը կը հասնի 13,000 ոսկւոյ, Քրիւբի զինագործարանին յանձնարարեալ թնդանօթներու մէկ մասին վճարման համար։

—Ֆրանսական դեսպանատան պահակ Բէրէլ չոգենաւն ուրբաթ օրը Կալաթ պիտի ուղեւորի ուր պիտի մնայ քանի մ՚օր մինչեւ որ Դանուբի եւրոպական յանձնախումբն աւարտէ իւր աշխատութիւններ։

—Ռուսիոյ պետական խորհրդոյ անդամներէն Սերթ Օրլոֆ կոմսը մայրաքաղաքս եկաւ։

—Նախընթաց օր ի Սուլթան Մէհմէտ Ապպաս անուն պարսիկ մը դատ չունենալ ծանրապէս վիրաւորած էր Ալի անուն ուրիշ պարսիկ մը։ Վիրաւորեալն երէկ մեռաւ հիւանդանոցին մէջ և մարդասպանն ոստիկանութեան միջոցաւ պարսկական դեսպանատան յանձնուեցաւ։

—Մանսադրէն Սապէրէ ուղղեալ նամակ մը կա՛ւարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ տեղւոյն և չրջակայից քրիստոնեայ վարժարանաց ուսանող ծրագրերուն վրայ, որք թէև Կրթական նախարարութեան կողմէ վաւերացած, սակայն յետոյ փոխուած են, կ՚ըսէ։

Այդ նամակին մէջ կը պատմուի թէ Բարիզ անուն աւազակ, որ երեք-չորս տարի է վեր այդ կողմերը կասպատակէր, մեռած ձերբակալուեր է։

—Երէկ, մրգեղինաց մասնաւոր մէջ բռնակիր մը տանձ բռնցած Դաւէ մը ցամաքը բռնափոխուած մէջտեղն ոտքը սահելով ծռելի ինկաւ և անդամալոյծ եղաւ։ Բուսական խուզարկութիւններէ յետոյ միայն կրնալի գտնուեցաւ։

Ա. Զ Դ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՏԵՒԱՆՈՏԻ ՇՈՒԱԿՑԱԿԱՆ ՐԻԺԻՒՆ

Կազմակեր կանոնագրի 27-րդ յօդուածին համաձայն, Թուրքիոյ շուակցական Ռիժիին արժէքաւոր հրաւիրեալ են ի սովորական Ընդհանուր ժողով 1887 Նոյեմբեր 11/23 ին չորեքշաբթի օր, միջօրէի ժամ 1 1/2 ին, ի կեդրոնատեղին վարչութեան, Կ. Պոլիս, Թիմարիթ խան (Ղալաթիա), ընելու համար վարչական խորհրդոյ տեղեկագրին ընթերցումն և վաւերացնելու համար, եթէ հարկ է, 1887 մայիս 12 ին (փետր. 28) փակուած հաշիւները։

Ընդհանուր ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին բոլոր այն արժէքաւորք որք առնուազն երեսուն արժէթուղթ ունին և որք այս նշանակեալ իրենց արժէթուղթերն յանձ ելլաւ են, առ առաւելն մինչեւ 13 Նոյեմբեր (1 Նոյեմբեր),

Ի Կ. Պոլիս, ընկերութեան կեդրոնատեղին։

Ի Պերլին, Պ. Ս. Պլայխրէօտրը, գրասենեակը (Պէհրենդրաս)։

Ի Լոնտոն, Մանսֆիլտ օսմ. կայսերական պանքային, 26, Թրոկմորդըն Սգրիդ։

Ի Բարիզ, Մանսֆիլտ օսմ. կայսերական պանքային, 7, Մայլրպէր փողոց։

Ի Վիէննա, Գրէշտի Անշդալտ (կայսերական աւստրիական Վարիի ընկերութիւն վաճառականութեան և ճարտարուեստից համար)։

Իւրաքանչիւր արժէտիրոջ պիտի յանձնուի ստացագիր մը որ նմա պիտի ծառայէ իբր մուտ տուս ընդհանուր ժողովին մէջ։

Որոշմունք պիտի տրուին ներկայ անդամոց ձայնից մեծամասնութեամբ։

Ասոնցմէ իւրաքանչիւրն այնքան ձայն ունի որքան երեսունական արժէթուղթ ունենայ, առանց ոչ ոք 10 ձայնէ աւելի ունենալու յանուն իւր անձի, ոչ ալ քսանէ աւելի ձայն թէ իւր յատուկ անուամբ և իրր ներկայացուցիչ։

352 1—3

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԶԱՆՍ ՀԱՅԼԱՍ

Բարիզ, 1 Նոյեմբեր.

Տեպշ կը հաւաստէ թէ Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպան Պ. Վատինկտոն որոշեր է գործէ քաշուիլ և թէ նմա պիտի յաջորդէ Պ. Կոմս տը Շատոռան։

Սոֆիա, 1 Նոյեմբեր.

Սոպրանիէն ուղերձ մը քուէարկեց առ Թիւրտինանտ իշխանն, որով նմա կը յայտնէ իւր խորին երախտագիտութիւնը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 21 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱՆԱԳՐՈՅ

3 տոկոս Լոնտրայի վրայ (պանքային)	.....	110 5/8
3 » » » (վէռնէնին)	.....	110 1/4
£ Բարիզի » (պանքային)	.....	22 90
3 » » » (վէռնէնին)	.....	23 97 1/2

Օսմանեան Թօնսոլիտ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Մնաց. 1)	Սէրի Գ.	15 16
Պօրսային գոցուէլէն վերջը	» »	15 16
Բէբայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուելնա	» »	15 16
Բարձրագոյն գին	» »	15 16
Նուազագոյն »	» »	15 15
Կէս օրին	» »	15 16

ԻՍԹԵՐԳԱԶԸ ՏԱՍԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		37 20
Այս առաւօտ		37
Կէս օր		37

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԹԷԹՈՅ

Փոխառութիւն 1858)	Սէրի	23	30
» 1862)			
» 1860)			
» 1863) Բ	»	14	10
» 1872)			
» 1865)			
» 1869) Գ	»	0 15	16
» 1873)			

ԲԱՆԿԵՐՈՒՄԻՆ

Օսմանիէ գէնէրալ.....	Ագղ. Լ.	4	5
Քրէտի գէնէրալ.....	Գ. կ. Օսմ.	» 6	33
Պանք տը Գոնս	»	» 6	18
Սօս. Շանտ է վանէոր.....	»	» 3	30
Թրամուէյ.....		» 317	1/2
Բուսվիլ երկաթուղի	Ֆր.	34	75
Օտիլիսիոն տը Բրիօրթիէ	»	—	
Բամնեթնուզիմ Լաբրիսմի	»	102	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100
20 ֆրանքնոց	» ...	87 38
Ագդիական ոսկի	» ...	110 36
Բոլ Խմէրիալ	» ...	90 30
Քմիմից	» ...	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	» ...	40 18
» արծաթ	» ...	75 20
Ֆիորին	» ...	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	» ...	108 19
Վենդնոց	» ...	103
Հինդնոց	» ...	103
Մէթալիք	» ...	98 10
Թասքիէ	» ...	15 10

ՀՆՉԱԿ

ԿԱՄ

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ ԶՈՒՄԱՐՃԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

ՏԷՐ ԵՒ ԽՄԲԱԳԻՐ
ՏԻՐԱՆ Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Կը հրատարակուի ամեն ամսոյ 10 ին, 20 ին և 30 ին։ Վեցամսեայ 18 թերթեր հատոր մը կազմեն։

Տարեկան երկու հատորի բաժանորդագրին է Պոլսոյ համար 20 դահեկան։ Գաւառաց համար թղթատարի ծախքով 27 դահեկան։

Վեցամսեայ մէկ հատորի բաժանորդագրին է Պոլսոյ համար 10 և Գաւառաց համար 14 դահեկան։

Զեռքէ կը վաճառի թերթը 30 բարայ լրագրավաճառաց և մասնաւորապէս Պահէ գարու ջրավաճառ Պողոս Աղայի քով։

1235 3—3

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ի Զ Ա Գ Ի Ղ, 20 հոկտ.

Ձեր պատուական լրագրոյ երէկուան թուոյն մէջ Միջագիւղէն ուղղեալ նամակին խմբագիրը՝ բաղդատմամբ Ցակոբ Աշոտ վարդապետի լեզուին՝ չատ թեթեւ կերպով ներկայացուցած է այն միջադէպն որոյ՝ Ն. Այժանապատուութիւնը գէթ այս անգամ կրնայ բացատրել հեղինակաւորութիւնն ստանձնել։ մենք որ՝ վերայ, փիրսն և վերարկու, առ ի չգոյէ ուրիշ յատկութեանց, ապրուստի միջոց ընտրելով զանոնք ամենի չահաւոր պարագայից առջեւ փոխանակելու պատրաստ եկեղեցականաց ոչ թէ պատժուիլը այլ կրօնի ծառայութենէն վտարուիլը սիրոյ ղներէն ենք, սրբակրօն և անմեղաբար հայ եկեղեցականութիւնը ծաղրու ի ծանակ վիճակի հասնելը նկրտող պաշտօնէից միայն այս եպերելի ընթացքն իւր մերկութեամբը հարկ կը դատենք պարզել հրապարակին վրայ։

Պարզեւաբաշխութեան հանդէսը վերջացած և գիւղիս քարոզիչ Գերապատիւ Սրբազան Հայրը պահպանելէն իսկ աւարտած էր, երբ ոտքի ելաւ Ցակոբ վարդապետ և նախագահ Սրբազանէն չենք գիտեր ինչ լեզուաւ հրաման խնդրելէ վերջը՝ ուղղակի կաթողիկոսական խնդիրը ձեռք առաւ չէշտելով յայտարարեց թէ մենք վարագոյր պատրաստել սիրող եկեղեցականներէն է ու խելք մը անտեղի բացագանչութիւններէ յետոյ ըսաւ թէ մենք կաթողիկոսական խնդրոյն կենդանի մարտիրոսն է, ու մի միայն վարժարանին աշակերտաց ծախսարարութենէն դաշնէրեալ, տասնը չորս տարուան քարոզչութենէն վերջը պարզապէս նոյն խնդրոյն համար հայ ֆայտանայներէ, հայ թշնամիներէ արտաքսուած ըլլալը աւեցաց։ ձեռքերը պտոնի վրայ, նուազեալ ձայնիւ, գլխալալ գերեզմանին մէջ հրմուռնելու ատանման խոնարհ ձեւերով ժողովրդէն վրէժխնդրութիւն մուրալ թագական խորհրդոյ դէմ։ արդեսամանաց եւ զայրոյթի իւր հրաւէր, ազգային դատարարութեան վրայ մի քանի բառ արտասանելով վարժարանի աշակերտաց կրօնագիտութեան դասատու ըլլալը եւ հետեւաբար բարի եւ տանջրին հայեր յանուշ բերելու գործին աշխատանքով ազգին մատուցած ծառայութիւնը ի կշիռ դալ։ Ցակոբ վարդապետ ամեն յանդգնութիւն կ՚սպասուի, հետեւաբար կարենայ նեկեղեցոյ սրբազան հայց հեղինակութիւններ մեկնելու յանդգնութիւն ալ ունենալ, երբ Աւետարանի պարզ լեզուն հասկնալու բացարձակ անկարող է։

Ազգային հաստատեալ իշխանութիւն մը անարգել, դարոցի աշակերտաց ծանանաքութիւնները նեցուկ առնելով՝ նորա վրայ անէծք և նախատինք գիրել, հանեստութեան հրաւէր կարգացող սուլիչ ձայներու անսասանելով եկեղեցոյ բարձրագոյն իշխանութիւնն հրապարակաւ դատափետելով և այս ամենը նախորդ Պատրիարքի մը առենապետութեան ներքեւ գտնուող Կրօնական ժողովոյ քթին տակ . . . կը փաստաբանիք տեսնել թէ ինչ որոշում պիտի առնէ Ազգ. Վարչութիւնն այս եղբայր Վարդապետին նկատմամբ զոր խղճահար Խապիւղցոյց հիւրասիրութիւնն ալ չկրցաւ կարգի բերել։ ԹԱՂԵՑԻ ՈՄՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 7 Հոկտ.

Վերջին տարիներուս մէջ այս կողմերն աւազակութիւնն սկսած է բոլորովին նորանշան եղանակաւ մը կատարուիլ։ Առաջներն անցորդք երբ աւազակաց կը հանդիպէին՝ ինչ որ վրանին ունէին՝ տալով կ՚ազատէին։ իսկ հիմայ աւազակք լեռք կը տանին անցորդներն, օրերով զանոնք կը չղխեցնեն և ահագին գումարներ իրր փրկանք կը պահանջեն։ Վերջին օրերուս մէջ երեւան եկած լեռնային աւազակ մը, Տէլի Բէշիտ անուն, քաղաքիս անուանի հայ վ

մը ունի եղեր որու մէջ արձանագրուած կան եղեր այլեւայլ թուրք ու հայ հարուստ մարդիկ՝ որոց ամենուն ալ լուրը կը զրկէ ըսելով թէ աղեկութեամբ թողտան իրենց համար որոշուած գումարներն, եթէ ոչ սուղ ժամանակէն կրկնապատիկը պիտի առնեն բռնութեամբ։

Եւդոկիոյ միթէսարրքը իւր պաշտօնատեղին մեկնելէ յետոյ շարունակ հեռագիրներ կը բաշէ այս տեղի գայմագամին որպէսզի աւազակները բռնէ։ 3—4 օրէ ի վեր այլ և այլ կողմերէ շատ ոստիկաններ եկան այս գործին համար. ասոնց մէջ անուանի է իւր աւազակաց դէմ տարած բաղութեամբը Գարահիսարի Թապուր Աղասին որ չերքէս մ'է և կը պահանջէր որ քաղքին մէջ գտնուող բոլոր վրացիները նախ բանտարկուին և այնուհետև Բէշիրը բռնելու ձեռնարկին, ըստ որում Բէշիրտ իւր ցեղին լրտեսներ ունի. սակայն այս կարգադրութեան հակառակողներ գտնուեցան և այսպէս պահ մը համաձայնութիւն իսկ չի գոյացաւ բռնելու եղանակին վրայ։ Այլ վերջապէս առանց Գարահիսարի Թապուր Աղասին պահանջուած կատարելու աւազակները բռնելու համար ճամբայ ելան ամենքով. բայց Բէշիրտ որու ամեն ժամ լուր կ'երթայ, իմանալով որ Հերեկի ոստիկանք իրենց Գայմագամովը ու Պայ Զաֆուշով Նիքսարի կողմը ի խնդիր իրեն եկած են, անմիջապէս Հերեկի կողմը կ'շտապէ և մինչդեռ ոստիկանք ընդ վայր կը վազէին Նիքսարի ու Իւնեարի լերանց վրայ՝ նոյն գիշերը Բէշիրտ Հերեկ քաղաքէն մէկ ժամ հեռի Թէքէ-Գշլայ ըսուած գիւղը կոխելով հոն հարուստ ճանչցուած Միւֆթիին տունը կը մտնէ բռնի, զինու զօրութեամբ և բաւական դրամ ու գոյքեր վերցնելով կը փախի։ Ժողովուրդն անյոյս է աւազակները ձեռք անցնելու մասին, զի կ'ըսեն թէ այս աւազակները ձեռք անցնելու համար գիւղացւոց աջակցութիւնն հարկ է. բայց գիւղացիք աջակից չեն ըլլար վախնալով որ աւազակք ձեռք անցուելէ վերջ կ'ազատին ու յետինն չար քան զառաջինն կը լինի, և առ ի ապացոյց սորա այլ և այլ պատմութիւններ մէջ կը բերեն. որոցմէ մին ալ այս է որ հռչակաւոր Թօջ Օղլին կանուխէն մի անգամ շատ զօրքերով բռնեցին տարին Սասոն և շղթայակապ բանտարկեցին, բայց քիչ ժամանակէն չգիտցուիր ինչ կերպով բանտէն փախչելով սկսաւ առաջուընէ աւելի սոսկալի չարագործութիւններ ընել։

Այս աւազակները շուտով ձեռք չանցուելուն պատճառներէն մին ալ այս է որ աւազակք երբ կը տեսնեն որ պաշարումը կը սաստկանայ, այնպէս որ զանուելնէն կամ բռնուելնէն անկասկած է, յանկարծ կ'սկսին խոր լռութիւն պահել անծանօթ խորշի մը մէջ ապաւինելով, մինչեւ որ ուրիշ տեղէ եկած ոստիկաններն իրենց տեղը ցրուին։ Երբ այդ բան կ'ըլլայ, անոնք խիստ շուտ լուր կառնեն ու կսկսին կրկին չարագործութիւնց։ Տեղային ոստիկանութիւնն ալ փոքրաթիւ ըլլալով և անոնց մէկ մասն արդէն կառավարական այլեւայլ ծառայութեանց ղրկուելուն պատճառաւ չէ կարող երկան ձեռնարկներ ընել։ Կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը տեղային ոստիկանութեան վրայ նշանաւոր յաւելում պիտի ընէ, ուստի այս կերպով կառավարութիւնն այս չարագործաց արմատը պիտի ջնջէ, ինչպէս որ ասոնց նման քանի քանիներու անձերը վերցուց երկրէս և անուն իսկ չնջեց։ ՄՈՒՐԱՏ

ՄԵԾ-ՆՈՐ-ԳԻՒՂ, 16 Հոկտ.

Մեծ-Նոր-Գիւղ Նիկիոյ լճին հիւսիսային արեւմտեան կողմն անզգալի զառիվայրի մը վրայ հաստատուած է, և կը բաղկանայ 1000է աւելի տուներէ յորս հաղիւ թէ 20 տունի չափ տաճիկ կը գտնուին։ Ունի մի եկեղեցի և մի վարժարան երկուքս։

Մեծ Նոր-Գիւղ՝ որ իւր բաղմատեսակ բերքերովն, յաւելթի դաշտերովն և կ. Պոլսոյ մերձաւորութեամբը պարտէր ունենալ նախանձելի դիրք մը, այսօր կործանման վիճակի հասած է. Թաղ. խորհուրդն ազդեցութիւն և նշանակութիւն չունի բնաւ, Հոգաբարձութիւնն ալ արդէն գոյութիւն չունենալով, դպրոցը վակուելու աստիճանին հասած է և հակառակ եկեղեցւոյ ունեցած եկամուտներուն՝ վարժապետաց 7–8 ամսականներն անվճար մնացած են, և ասոնց պատճառն ոչ այլ ինչ, այլ մէկ քանի մեծատանց փառասէր և արծաթասէր ընթացքն, որոնք յար կռուի մէջ են աղքատին լուսային վրայ։

Ասկէց քանի մը տարի առաջ ժողովրդեան մէջէն քանի մը լուսաւորեալ անձինք գիւղն ազատելու համար այս մեծատուն բռնաւորներուն ձեռքէն, բազմաստորագիր հանրագրով մը յաջողեցան նոցա ձեռքէն առնուլ քաղաքական և ազգային պաշտօններն և ժողովրդենէ ընտրեալ անձանց յանձնել։ Այլ այն մեծատուններն որոց ձայնն միայն կը լսուէր քաղաքական առեանները առջեւ, հետզհետէ իրենց դրամին զօրութեամբ «մուխթարութիւն և պէկէտիութիւն» վերստին իրենց ձեռքն անցուցին, «իսթիյար մէճլիսին» որ մինչեւ հիմա թաղականութեան հետ միացած էր, յաջողեցան զատել և իրենց ձեռքն անցուցել։

Այժմ այդ մեծատունք գոհ են զի իրենց ձեռքն ունին տեղւոյս քաղաքական պաշտօններն և կարող են իրենց բոլոր կամքն ի գործ դնել առանց ո և է խոչընդոտի։ Անդին Թաղ. խորհուրդ, հոգաբարձութիւն, վարժարան, եկեղեցի, որո՞ւ հոգ։ Հոս եթէ գիւղու լինինք գիւղիս մէջ պատահած հանապազօրեայ անկարգութիւնքն և անիրաւութիւնքն, Աբէ-Եւլի սիւնակներն իսկ նեղ պիտի գան։ Արդէն ուրիշ դժբաղդութիւն մ'ալ ունի գիւղս, ան է մինչ քաղաքականապէս կը հպատակի Պրուսայի Նորա հոգեւոր իշխանութիւն Նիկոմիդիոյ Առաջնորդին ձեռքն է։

Հէք Յովակիմեան, քանի՞ քանի՞ անգամներ արդեօք լալով մեկնած էր գիւղէս տեսնելով որ ամէհի մը միշտ արդելք կը լինի իւր ազգասիրական դաղափարներու ձեռնարկութեան։ Այն առաջնորդն որ քարերէ ջուր կը հանէ եւ զարմանալիքներ կը գործէ իւր աննկուն եւ անխոնջ աշխատութեամբն, կանգնելով հոս բաղնիք մը, հոն հողմաղաց և անդ մի դպրոց, այն միայն կարելի չէ եղած որ յաջողցնէր գիւղիս մէջ մի բաղանեաց հիմնարկութիւն որուն խիստ պէտքն ունի ժողովուրդը։

Թէպէտեւ Ստեփաննոս եպիսկոպոս մի օրինակելի առաջնորդ է, սակայն Մեծ-Նոր-գիւղ կառավարելու համար կը պակսին Նորա վերայ հանգամանքներ։ Ահա դեռ երկու ամիս չէ եղած Նորա գիւղէս մեկնելին, հէք ժողովուրդն այլ եւս անկարող իւր վերայ ծանրացեալ լուծն կրելու, եւ չը գտնելով փրկութեան յոյս մը, կը թողու Հայկական եկեղեցին եւ օտարաց մէջ ապաստան եւ հանգիստ գտնել կը յուսայ։ 40-50 ի չափ անձինք արդէն միանալով ի Կ. Պոլիս եւ ի Պրուսա դիմումներ ըրած են պապականաց, եւ յատկապէս մարդ ղրկած են, եւ մօտ օրերս մի վերապատուելի հօր գալըստեանը կ'սպասուի։

Այս կրօնափոխութեան չարժումներն ըստ ժամանակին իմաց տրուեցաւ ի Նիկոմիդիա եւ գաւառական Վարչութենէն հոս ղրկուեցան Արմաշու միաբաններէն Արծանապատիւ Մամբրէ վարդապետն եւ Նիկոմիդիոյ քահանաներէն տէր Ներսէս Հայրը։ սակայն սորա ալ կրօնափոխներու անդրդուելի հաստատամտութիւնը տեսնելով մեկնեցան գիւղէս։

Ց. Դ. Այս գիշեր հոս ժամանեց կաթողիկի վարդապետն, ընկերակցութեամբ դասատուի մ'եւ ժամկոչի մը։

"ԲԵՐԱՅԷՆ Ի ՄԵԾ-ԿՂԶԻ,,

Մեծ-Կղզի, 15 հոկտ.

Ձեր չաբաթ աւուր թերթով «Բանասեղծ մ'ալ» տիտղոսով և «Կայծակի» ստորագրութեամբ մի յօդուած կը հրատարակէք գրուած Ֆրանսերէն Բէրայէն ի Մեծ Կղզի (De Pèra a Prinkipo) մի ոտանաւոր տեսարակիս վրայ, որուն հարկադրեալ կը տեսնեմ գիս պատասխանել։

Ցաք, վատաբուն և խարտեաշ երիտասարդ հեղինակը փայլուն ճոխ յառաջաբանով մը կ'սկսի, որուն անկեղծարար խօսելով, ըսելիք չունայ, — այլ և որուն ամենեւին հարկ ալ չկայ։ — Ինչ եւ իցէ, Կայծակի անուան ներքեւ, ընկերակցական կոյր եւ անմասելի նախանձէն գրգռեալ մեծատուն, հոնձարաչտ բանաստեղծը, որ քանի քանի մրցանակներով և դափնիներով իւր ճակատը պսակած է Գաղղիոյ այլ եւ բանաստեղծական միցումներու մէջ — այլ եւ որոնց գլխը իրեն քանիի նստած ըլլալը ինք միայն գիտէ, կ'ըսեն — կ'ուզէ և իրը քաջ եւ ուշիմ քննադատ հանդիսանալ ապարհի առջեւ եւ իմ փոքրիկ մի աշխատութեան վրայ, արձակ, համաձակ, յայտ եւ յայտնակ, անխնայ, սաստիկ եւ շարաչարրոյ եւ հուր, թուք եւ մուր արձակել, մոռնալով, իւր բանաստեղծական ներշնչութեանը մէջ, թէ քննադատութիւնը բանաստեղծութիւն չէ, եւ թէ չատ քիչեր յաջողած են գրականութեան սոյն երկու մասանց մէջ։

Պարոն Ա. Գ. Փանո . . . . այդ ձեր քընադատական ոճին ուրիշ անուն կուտան զոր հոս յիշելն աւելորդ կը համարիմ։

Կը հարցնեմ, մնա՞ց արդեօք ուրիշ անուանակոչական, անձնական, գրական եւ ազգային նախատինք մը որ թերեւս խոյս տուած ըլլայ ձեր բարմատաղանդ գլխէն։ Այլ այն յանդուգն և անրացարբելի դատողութիւնն ինչ մտքով, ինչ ոգով և ինչ նպատակաւ ի լոյս ընծայուած ըլլալն յայտ յանդիման ըլլալով ամենուն, իրաւականութեան առջեւ յանդգնողն կ'անհետանան։

Կը կամիք մէկ շնչով և մէկ մտմամբ մըշաբնջնարար գահանիկ տանել ձեր մի լուին և անվնաս ընկերակիցն։ Ո՞չ, օ՛չ, չէք կարող այդպէս զուրկնելը քննելու, դատելու և դատապարտելու։ Շատ հեռու է ձեզմէ այդ սքանչելի և ամենադժուար արհեստը։ Այո՛, քննադատութիւնն առանձին արհեստ մ'է որ կը դատէ զամենեսին անկողմնապարար և ոչ ոք կրցած է իւր մէկ ընկերակցին քննադատը լինել, յայտնի ըլլալով որ անկողմնակալութիւնն անհնարին է, քանի որ անձնական փառասիրութիւնն ամենայն կատարելութեանց մէջէն յաղթող և գերազանց կը հանդիսանայ։ Քննադատութիւնն ալ իրեն յատուկ օրէնքներն ունի և կրնայ երբեմն խիստ երեւնալ, առանց ասոր համար քաղաքավար, վայելուչ եւ մարդավար լեզուէն չեղելու։ Ո՛չ, դիւրին բան չէ Լա Հարբներու, Վիլլեմէներու, Սէնթ-Պէվերու, Թէ ոթիլ Կոթիէներու, Ֆրանսիոք Սարսէներու և Օկիւսդ Վէրդիներու տեղ մտնել։

Ձեր ըրած դատողութիւններէն եւ ոչ մէկն անաչառապէս ճիշդ ըլլալու առաւելութիւնն ունի։ Ասով չեմ ուզեր ըսել որ գրածս ամենահատարեալ է. անշուշտ համեմատական թերութիւններ ալ կը պարունակէ իւր պարզութեանը մէջ, այլ՝ ոչ այն ծաղրալից և նախատալից լեզուին արժանի, որուն կ'երեւի թէ դուք սովորած էք, այլ կը ցաւիմ խոստովանելու զբաղդաբաղդար թէ Հայ գրագիտի, կրկնելով ուեան բանաստեղծի և ինքնակոչ քննադատի մը պատիւ, փառք և պարծանք չեմ կարծեր որ բերէ . . . .

Արդ, գալով այն խել մը տամկական ասուելիներուն, որոնք՝ ըստ Ձեզ՝ նոյնութեամբ ի Փրանսերէն վերածուած են, ինչպէս Je vole à la tête du pont, քէօրրիւ պարնա գօշտում։ Par cette chaleur cruelle je me sentis presque rôti, սըճագասն փիշիսի, գաղրուլտում, կը սիսլիք մեծ ապէս, Պարոն քենդաս, եւ Ձեր ուրքան գաղղիագէտ ըլլալը ցոյց կուտաք յակտանցս։ Բացէք Լիդէլի բառարանը եւ ուշի ուշով փնտռեցէք tête և rôtir բառերը. պիտի տեսնէք թէ tête բառը որ եւ իցէ բանի մը, տարկոյսի մը ծայրը և առջեւի մասը կամ սկզբնաւորութիւնը եւ կը նշանակէ, ինչպէս tête de nef, tête de voussoir, և ճամբու մ'սկզբնական և վերջացող կէտերն են, օրինակի համար têtes de ligne, և թէ ինչպէս թօրլըս պաշը, ինչ պաշը, լահանա պաշը, էնքէր պաշը, նոյնպէս ալ՝ tête d'une épingle, d'une aiguille, tête de chou եւ tête de clou կ'ըսուի ֆրանսերէն. միթէ ասոր համար այս ասութիւնները տամկերէնէ՞ն առնուած են. Իսկ se rôtir բոյնին մէկ իմաստն ալ արեան տաքութենէն զգացուած ազդեցութիւնն է. Գարով անդամար և անտեղի ածականներուն, ինչպէս bêni débarcadère, conversation . . . toujouro sublime, պիտի տեսնէք թէ bênir բայը որ եւ իցէ, բարդապէս, յորմէն գոհունակութիւն պատճառել ալ կը նշանակէ և այս իմաստով օրհնեալ իսկ անդամ կը գործածուի հայերէնի մէջ ալ, հանդ եւ ցանկալի նշանակութեամբ։ Իսկ sublime ածականին վրայ երկայն կենալու կարիեմ ամենեւին հարկ չկայ, — Արդ ուրեմն գիտցէք թէ այն Ձեր տամկական ըսած խմաստները ամենագաղղիական են, ինչպէս կ'վկայէ բառարանը եւ թէ անդամար եւ անտեղի ըսած ածականներդ, ճիշդ իրենց տեղն են։ Զգիտցած բառերնուդ մէջը կը խառնուիք եւ սխալ մը գտնալ փափաքելով Ձեր նախնական անփորձութիւնը կը ցուցնէք նոյն իսկ Ձեր բերնով. Ձեր գրչով եւ Ձեր խոստովանութեամբ, եւ այս, այնպիսի օրինակներու մէջ զոր գաղղերէն լեզուի քիչ մը հմուտ եղողները կարող են ամենայն դիւրութեամբ դատել։ Հետեւապէս, ասոնց պէս, միւս Ձեր հնարած իմաստասիրական բծախնդրութիւնք բնականաբար լիովին իրենք իրենցմէ կը ջրուին եւ կը հերքուին — Թող հիմա դատեն գաղղիագէտ ընթերցողք։—

Ց. Վ. Թ.

ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻԻ ՅՈՐԵԼԱՆԸ

Ռուսիոյ պետական լրագիրն Պրաւիթելստվենի Վեստնիկ կը ծանուցանէ թէ Ց. Կ. Այվազովսկի, փափաքելով իւր երբանգութիւնն արտայայտել կայսերական Դեղարուեստից Ակադեմիայի Խորհրդի անդամց և առհասարակ այն ամեն ընկերութեանց պատգամաւորներուն որ եկած էին շնորհաւորել իւր յիսնամեայ յոբելեանի հանդէսն, ներկայ հոկտեմբեր 7 ին Կոնտանի ճաշարանի մէջ տուաւ փառաւոր սեղան մը, որ ամեն տեսակէտով եղական հանդամանք մը կը ներկայէր Պետերբուրգի հանրային կենաց ժամանակագրութեան մէջ, ըստ ասութեան վերոյիշեալ թերթին։ Մասնաւոր հրաւիրանաց համեմատ, սեղանին ներկայ էին տէրութեան բարձրագոյն պաշտօնեայներէն, հանրային կրթական նախարար Դեղիանովի, հանրային շինութեանց նախարար Պոսիւէ, Ս. Սինոդի ընդհանուր դատախազ Պոբեդոնոսցեվ, կայսեր առաջին սենեկապետ Ռիլոտէր, ծովային գործոց նախարարութեան տնօրէն Զիլեսչով, կայսերական դիւանատան ընդհանուր կառավարիչ Դուբնովօ, երկրագործական նախարարի խորհրդական Տէրնէր, և կառավարական միւս բարձրագոյն պաշտօնեաք, ի մէջ որոց և Կ. Եղեան։ Դիտնականաց շրջանէն ներկայ էին գեղարուեստից ակադեմիայի տեսուչն և բոլոր պրոֆէսէօրները, Պետերբուրգի համալսարանի տեսուչն, Ռուբինշտայն, մայրաքաղաքի գլխաւոր լրագրաց խմբագրապետներն։ Պ. և տիկին Այվազովսկի սիրալիր կերպիւ կ'ընդունէին հրաւիրեալները գլխաւոր հիւրասրահի մէջ. ժամ ութին հանդիսականները հրաւիրեցան նախաճաշիկի, յետ որոյ մեկնեցան ճաշելու. ճաշն յարդարուած էր երեք դահլիճներու մէջ 160 մարդոց համար։ Իւր շքեղութեամբ և փառահեղութեամբ կը գերազանցէր մէջտեղի դահլիճն, ուր պատրաստուած էր 100 սպաս։ Պատերը զարդարուած էին կանաչով, թաղաներով, որոց միջև կը փայլէին արեւադարձի այլ և այլ բոյսեր։ Դիմաց սեղանի հանդէպ, ուր նստած էր Այվազովսկի՝ Դեղիանովի և Պոբեդոնոսցեվի մէջ տեղ, շինուած էր առանձնոց մը ծածկուած վարագոյրով։ Ճաշի ամբողջ ընթացքի մէջ մեծագղղրդ կը հնչէր նուագախումբը։

Ճաշի միջոցին Ց. Այվազովսկի առաջին բաժակ առաջարկեց կայսեր, կայսրուհւոյն և թագաժառանգի կենաց։ Այդ բաժակ ընդունուեցաւ բուռն և եռանդագին կեցցէներով, միախառնեալ ազգային քաղերգի հետ։ Այս պահուն վարագոյրն յանկարծ բացուելով հանդիսականաց առաջ ներկայացաւ կայսեր կիսարձանն, շքեղազարդուած դափնիներով և չողչողուն լոյսերով։ Երկրորդ բաժակն դարձեալ առաջարկեց նոյն ինքն Այվազովսկի Ակադեմիոյ նախագահ և կայսեր եղբայր Մեծ Իշխան Վլադիմիր Ալէքսանդրովիչն և նորա ընտանեաց կենաց, և Ակադեմիոյ բարգաւաճման համար։ Այս բաժակն մանաւանդ ընդունուեցաւ կեցցէներու ցնծագին աղաղակներով։

Ապա Դեղիանով բաժակ առաջարկեց Այվազովսկիի կենաց, որ ընդունուեցաւ բերկրութեան աղմկալի ցոյցերով։ Յետոյ Այվազովսկի ոտք կանգնելով առաջարկեց թանկագին հիւրերու կենաց և իւրաքանչիւրի հետ բաժակ զարկաւ առանձին առանձին։ Մ. Վլադիսլավլեւ արտասանեց ճառ մը, որոյ մէջ ըսաւ ի մէջ այլոց թէ Յովհաննէս Կոստանդեան Այվազովսկի իւր արտադրութիւններով յաւերժացուց Սև ծովի գեղեցկութիւններն և նոցա հետ անքակտելի կերպիւ կապեց իւր անունն։ Յետ որոյ Վլադիսլավլեւ բաժակ առաջարկեց վերստին Այվազովսկիի և նորա ամուսնոյն կենաց։ Վլադիսլավլեւի սոյն ճառն, որ կ'ընդհատուէր «կեցցէ»ներու յարատեւ բացագանչութեամբ, վերջացաւ հանդիսականաց սրտաբուխ աղաղակներով և մեծագղղրդ ծափահարութեամբ։

Այդպես իսկոյն պատրաստուեցան երկու հեռագիրներ. մին ուղղեալ առ Ալէքսանդր կայսրն, իսկ միւսն առ Մեծ Իշխան Վլադիմիր Ալէքսանդրովիչ։ Սոյն հեռագիրք ստորագրուեցան Դեղիանովի, Պոսիւէի, Պոբեդոնոսցեվի և Այվազովսկիի կողմէ։ Վեհ. կայսր և Մեծ Իշխանը անմիջապէս բարեհաճեցան հեռագրաբ պատասխանել, մին Ֆրեդենսբորգէն և միւսն Ցարսկոյէ Սելոյէն, Դեղիանովի հասցէին։

Ահասիկ կայսեր հեռագիրը։

«Ի սրտէ շնորհակալ ենք Ձեզ, Պոսիւէի, Պոբեդոնոսցեվի, Այվազովսկիի և համայն հասարակութեանդ սիրալիր հեռագրին համար։ Կրկին անգամ կը շնորհաւորեմ։ Ալեքսանդր»

Ալեքսանդր

Ճաշէն յետոյ, կը շարունակէի գրել Ռուսիոյ պետական լրագիրը, հիւրասէր Այվազովսկին բոլոր ներկայից բաշխեց իւր լուսանկարներն որ կը ներկայացնէին զինքն նստած պատկերակալին առաջ երանգապնակն ի ձեռին և աշխատութեան սկսած։ Պատկերակալի շրջանակի մէջ քաշուած էր իւղանկար սիրուն ու փոքրիկ պատկեր զոր իւրաքանչիւրի մէջ իւր իսկ ձեռքով նկարած էր բարձրատաղանդ նկարիչն։ «Սոյն հիսաքանչ մանրանկարներն, որոց ամեն մին մի մի հրաշակերտներ էին, իրաւամբ կը թողուն մարդուս վրայ այն դիւթական տպաւորութիւններն ոյց զմայման և հիացման տակ կը դտնուի ռուս ժողովուրդն կէս դարէ ի վեր։ Հիւրերը մնացած էն հիացած թէ՝ Այվազովսկիի հանճարի և թէ նորա այն սիրալիր հիւրասիրութեան վրայ։ Դուն ուրեք պատահած է որ այսպիսի բազմաթիւ հիւրեր հիւրասիրուին գեղարուեստական այսպիսի եղանակաւ։»

Ճաշէն յետոյ, հիւրերէն ոմանք նստան թուղթի խաղալու, իսկ միւսներ, խումբերու բաժնուած, ջերմ խօսակցութեան բռնուած էին։ Ռուբինշտէյն եւս իւր կողմէ կը նպաստէր սոյն արտաքոյ կարգի հանդիսին փառաւորութեան իւր դիւթական նուագներով որոց մէջ աւելի զմայլելի էր վերջինն, Մենդելսոնի ամուսնական քայլերգն «Ամրան գիշերուան քունէն», զոր նուագեց Ռուբինշտէյն այսպիսի հզօր կատարելութեամբ, որպէս կը նուագէ միայն խորին ներշնչմանց ժամանակ։ Հիւրերն սկսան մեկնիլ եւրբ. ժամ 12 ին։

ԾՈՎՈՒՆ ՄԵՋ ՏՈՒԱՄ ՄԸ

ՎԵՑԵԱԿ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ռիվալէն Գորչնկայ գնացող ռուսական վաճառատարձ Իվան Հոդենաուն մէջ ահռելի տուամ մը պատահեր է։

Հոկտեմբեր 17ին այս հոդենաւը Պալթիկ ծովուն մէջ գտնուեցաւ պակաց խաղալիկ դարձած, Գորնհոլմ կղզւոյն մոտ. օգնութիւն խնդրող դրշակներ պարզած էր Դանիական Մաքսաբ հոդենաւը, նշմարելով զայն, մեկոյկ մը ղրկեց երկրորդ նաւապետով և չորս նաւաստիով։ Երբ նաւուն կամուրջին վրայ եկան, քսամնելի տեսարան մը պարզուեցաւ իրենց աչաց առջեւ։ Ամեն ուրեք արեան շեղջեր կը տեսնուէին, մինչեւ իսկ նաւապետին խցիկին և նաւաստեաց սենեկին մէջ։ Նաւուն ծայրը մարդ մը նստած էր, սոսկալի վերքերով ծածկուած և արիւնաշաղախ։ Այդ մարդ ընդարմացած էր։ Առաջին կայմին կրթնած քսանամեայ երիտասարդ մը վէրն կապուած էր և գլխուն վրայ երկու վէրք ունէր։

Այդ երիտասարդն էր որ սպանած էր նաւապետն և նաւուն հինգ նաւաստիները, առասպել ի՞նչ պարբերական մէջ, ինչպէս պատմած է նաւուղին, վերքերով և արեամբ ծածկուած մարդն, որ սպանչին հետայս աղէտին ողջ մնացող միակ մարդն է։ Գիշերուան ժամ չորսին ատենները նաւուղիզը կը ննջէր նաւապետին խցիկին մէջ, երբ ընդոստ արթնցաւ տարարար հարուածէ մը, զոր ծունգէն վար ձախ սրունքին վրայ ստացաւ։ Իւր առջեւ տեսաւ տարարով զինեալ մարդ մը որ կը ջանար սպանել զինքն և որ դէմքէն, քիթքէն և ձեռներէն վիրաւորեց զինքը։ Իւր պաշարիւնը չկորսնցուց, յաջողեցաւ խցիկէն դուրս մղել մարդասպանն և դուռը գոցել։ Ոճրագործն յանկարծ կամուրջին վրայ ելաւ, կարաբ խցիկին լրտեսելի սպակին, և ջանաց սպանել նաւուղիին երկայն սէղով մը, որուն ծայրը դանակ մը կապած էր։ Չկրնալով սպանել զայն, գնաց քարերով բերաւ և խցիկին մէջ լեցուց կոտրած սպակիէն, սպառնալով որ ողջ ողջ պիտի այրէ զինքն։ Նաւուղիզը, տեսնելով որ վերջին վայրկեանն հասած է, դուռնէն դուրս ելաւ ոգի ի բռին, և խոշոր բերով մը զարնելով ոճրագործին, վերջապէս գետին փռեց զնա և կայմին կապեց, ինչպէս ըսինք։ Անգամ մը որ ընկնուեցաւ, մարդասպանն հեւացաւ, և բէվոլվերի հարուածով մ'ըսպաննուելու սպառնալիքէն սոսկալով, լիակատար խոստովանութիւններ ըրաւ նաւուղին։ Նաւուն արկեղ դրամին և բոլոր նաւաստեաց գոյքին տիրանալու համար, իւր տապարով նախ սպանեց, գիշերուան ժամ երեքին, պահակ նաւաստին և յետոյ զեկավարը, գլխէն զարնելով անմիջապէս մարմինները ծով նետեց։ Նաւապետն, որ այդ պահուն ճեմիշը կը դտնուէր, զեկին կողմը, տարմակ ելելով ուզեց դուրս ելնել։ Սակայն ոճրագործը դուռը գոցած էր։ Նաւապետն յաջողեցաւ դուռը կոտրել, սակայն դուռը եկած ատեն գլխէն երկու հարուածն ստանալով սպանուեցաւ և ծով նետուեցաւ։

Այս ոճրէն յետոյ, մարդասպանը գնաց խելաց կորցնելու, ուր կը ննջէին երեք նաւաստիներ զոր իրարու ետեւէ սպաննեց մի և նոյն կերպով։ Ապա ճրագ մը վառեց եւ ժողովեց զոհերուն վերարերեալ ամեն բաները, նաւապետին գոհարներուն հետ։ Այս ամենը դրած էր մեծ սնտուկի մը մէջ։ Այս ոճիրը կատարելէ յետոյ, գնաց նաւապետին խցիկն ուր կը ննջէր նաւուղիզն և ուր տեղի ունեցաւ մեր պատմած կռիւը։

Դանիացի նաւաստիները նաւուղղին դարման տանելէ յետոյ, որ չատ տիրապացած էր արիւնի կորուստէն, ուժով մը կարցին մարդասպանն և պարկի մը մէջ դրին։ Դանիական չորենուն ապա իրեն եւսին կապեց «ուսամիսն չոգենուն և մինչեւ Գոբենհակի նաւահանգիստը տարաւ։

Հոկտեմբեր 18ի երեկոյին, մարդասպանին առաջին հարցաքննութիւնը տեղի ունեցաւ հիւանդանոցին մէջ, ի ներկայութեան ռուս հիւպատոսին և ոստիկանի մը։ Մարդասպանն, որ Կամ Ուսիլ կը կոչուի, ազգաւ ռուս, ամեն բան խոստովանեցաւ, առանց զղջում յայտնելու։ Անլուր վայրագութեամբ գործուած վեցեակ սպանութիւն մ'է այս, մի միայն գողնալու նպատակաւ։

Նաւապետը, Պէհրսլինի անուն, 44 տարեկան էր և Լիթուանիոյ բնիկ։ Նաւուղղին, որուն կեանքը կը յաւասն ազատեց, 24 տարեկան է, առաջ և կայսաս երիտասարդ մը, նոյնպէս Լիթուանիոյ բնիկ։

ՏՕՔԹԷՕՐ ՏԻՐԱՆ ՔԱԲԱՄԱՃԻ մասնագէտ մանկաբարձ, պատիւ ունի ծանուցանել իւր Արգոյ յանախորդաց թէ՝ իւր բնակութիւնն այս անգամ փոխադրած է Իրեան, Ապանոզ փողոց, թիւ 6, ուր պատրաստ է իրեն դիմող հիւանդները դարմանել ամեն օր, յետ միջօրէի, ժամ 8–11 ըստ տաճկաց։ 1112 20—20

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՅՈՒՅԼԻՔ
Ս. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ
ՁՈՇԱԿԵՑԻՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԻՔ
693

ՏՕՔԹԷՕՐ ԶՕՀԻԱՊ

Բէյրի Շէշլիի գաղղիական Լաբէ հիւանդանոցին, փողոցի ներքին Բէյրի Լիոնի եւ Սէնդ Էդրէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա) թաղմակից անդամ Լիոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ականջի, Կոկորդի եւ Քթի հիւանդութիւններուն եւ երեքարական դարմանաց, այցելութիւնք կ'ընդունէի առաւօտեան (ժամ 10էն 12) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկալթի թիւ 73, և դէս օրէն վերջ ի Մատամալ Պահէճ գարու Մէրհամէթեան դեղարանն թիւ 13։ 1175 12—39

ՕԴՏԱԿԱՐ ԴԵՂ ՄԸ

ՎԱՆ ՍԱՀԸԶԻ. յօդացաւի՝ մէջքի ցաւի՝ թեւի և ոտքի սրդրներու միակ դարման, որոյ օգտակարութեանը կը վկայեն հաղարաւոր անձինք որք գործածած են զայն. կը ծախուի մեծ և փոքր քանակութեամբ, Պոլսոյ՝ մահմուտ փաշայի վերն, Եարըմ խանի դէմ՝ սեղանաւոր և ջրաչաճառ Սէմէրճեան եղբարց խանութը՝ թիւ 206։ 1109 19—26

Ջերմապէս կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց գործածել Հէնրի Միւռոյ Օշարանին, բուժելու համար իրենց ջղային հիւանդութիւնները, գլխու պտոյտները, քընատութիւնները, ջղային ցնցումներն եւն։ Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղատանց մէջ։ Գեղագրանատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Դալաթիա մեծ փողոց։ 776

ՏՕՔԹԷՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ և մասնագէտ բժիշկ ԿԱՆԱՆՑ և ՏՂԱՅՈՑ հիւանդութեանց, որ ի Բարիզ մանկաբարձութեան և տղայոց մասնաւոր հիւանդանոցայ մէջ (clinique d'accouchement et de gynéalogie de Paris) փորձառութիւն ստացած և կատարելագործելով վերադարձած է ի Կ. Պոլիս այժմ բնակութիւնն հաստատած է ի Գալաթիա Մեծ Ճամբայի Սենթիսայի դեղարանին դիմաց 87 թիւ տունը, ուր մինչեւ առաւօտ ժամը մինչեւ 5 (ըստ տաճկաց) կը գտնուի և գլխաւորաբար վերոյիշեալ մասնագիտութեանց վերաբերեալ հիւանդութեամբ կ'զբաղի։ Իւր յամախորդաց դիւրութեան համար ևս կէս օրէն մինչեւ 9ը Մաքրի-գիւղ իւր տունը և 10 էն 11 ի Բիւշլիքեան դեղարան կամուրջի գլուխ կը գտնուի։

Կիւրակէ օրեր կարօտեալք ամենայն խնամք և ձրիապէս կը դարմանուին իւր Գալաթի բնակարանը մինչեւ կէս օր։ 1249 1—20

ՄԵՆՔ Վ. ՀԱՅՈՒԱՅՈՒՆՔ

ԼՈՒՎՈՒ

ԲԵՐՈՒ, ՀՆԱԾՈՐՈՒԼՈՅԻ ԱՆՑՔ

Պ. Պ Դիպլերիոս, Բարիզէն վերադարձած լինելով, պատիւ ունի ծանուցանել իւր արդոյ յանախորդաց թէ 31 հոկտեմբերէն սկսած է իւր աշնային և ձմեռնային ամենէն վերջին նորաձեւութեանց ցուցահանդէսն եւ վաճառումն, Բրդեղէնք, Մետաքսեղէնք, Կտաւեղէնք, Մուշտակք եւ Կերպասներ, ինչպէս եւ ամեն տեսակ զարդարանք՝ եր չրջազգեստից համար, վերջապէս հազար տեսակ առարկայներ, ամենքն ալ վերջին նորաձեւութեամբ, ընտիր տեսակ եւ օրուան կարգէն զեղեցիկ գնեցեալ, բաւական սեղան թէ սակաս թէ ապրանք։ Ամենայն ինչ ի Մեծ Վաճառատունն Ֆրիարար կուտան մեծագիր հրաւոյն ժամանակի մը (Լուի ԺԷ. ի ոճով) վիճակահանութեան ՏՈՄՍ ՄԸ այն անձին որ 100 դրչի ապրանք։ Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1888 յունուար 1ին, ուաւաստան ժամ 11 ին (Ը. Ե.)։

1240 3—20

ԺԱՆ ԲՍԱԼԻԻ.— ՄԵՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՀԱՐԱՍԵԱՑ, Նոր բացուած Իրեանի Մեծ փողոց, 127, և ի Գալաթ-Գարա, Կայսերական աղտարարին դիմաց և Եպարքոս փողոցին քով, թիւ 657.— ՄԵՆ ՄԸ ԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՀԱՐԱՍԵԱՑ, Նոր փողոց թիւ 657,

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Ավրոբաքէարի եէչիլ եւն էլտիվէն օն պէշ պին չիֆթ, պէհէր չիֆթի տէօրթ ղուրուշ։

Բումէլի խալի կիւվեղ եւն ղայթան իւչ եւկ պին մէթրօ, պէհէր մէթրօսը պէշ, երբմի պէշ բարա։

Օտէսանին գըրգըմ վէ երյգանմըշ եաբաղը օն պին բիւօ, պէհէրի երբմի ալթը ղուրուշ։

Թրապուզան բէթէն իբլիկինտէն մամուլ գօանլըգ վէ կէրկիւլը չէրիա, պէհէր արշընը ճէտիտի իքի ղուրուշ։

Բամուգտան մամուլ գալըն գօլանլըգ էնի չէրիա, պէհէր մէթրօսը պիր ղուրուշ։

Բէթէնտէն մամուլ գօանլըգ էնսիզ չէրիա, պէհէր մէթրօսը պիր ղուրուշ։

Բէթէնտէն մամուլ գօանլըգ էնի չէրիա, պէհէր մէթրօսը իքի պուչուք ղուրուշ։

Սաֆի պէյազ եւն իբլիկինտէն մամուլ գօանլըգ չէրիա, պէհէր մէթրօսը տէօրթ ղուրուշ օթուղ բարա։

Զատը ասիարլըը գալըն բամուգ պէղի թօք պին, պէհէր թօքը գըրգ ալթը ղուրուշ։

Ֆէս ֆապրիգայի Հիւմայունը իլէ էլպիսէ վէ սարբաճխանէ անպարբը իչուն միւպալեա օլունաճագ պէր վէճճը պալա տօգուզ գալէմ էշեա թալիպէրի եօհտէսխնտէ օլուպ թըշրմնի էվվելը բումինին երբմի ալթընճը բաղար իրթէսի կիւնիւնէ գատար միւնագասալերի պիլ իճրա մէգրիւբ կիւնտէ գարբը գաթիլերի վիրիլէճէկինտէն, էթայա վէ երբմի եէտինճի սալը կինիւ եիւզտէ պէշ թէնղիլինէ բաղիպ պուլունանլարը մադամը Սէրասկերի լէվազիմաթը ուժամիլէ տաիրէսինէ կէլմէկլերի իլան օլունուր։

19 Թըշրմնի էվվել 1887 · 1266
Նօ. 32 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԲԷՐԻ

Սէլանիք ֆրրգասբ տաիրինտէ, Սթրումճա, կէվկէլի, Վէսանէ, Եէնիճէ վէ Գարաֆէրիէ մէվգիլերինտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ իչուն միպայեասը միւնագասատէ օլան էրգադը մաիմէնին իչպու թըշրմնի էվվելը բումինին երբմի պիրինճի չարշէնպիկ կինիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, էթասընա թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ուժամիլէ տաիրէսինէ կէլմէկլերի իլան օլունուր։

17 Թըշրմնի էվվել 1887
Նօ. 31 1265 3—3

ԲԻԹԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՎԱՔՈՒՐ

ԲԱՌՏԻՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազգուշ դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, սառամքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութեանց։ ՀԱՆՐՈՒԱՅԻՆ ԲՈՒՐ ԶՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինարի, 2, Պոմպ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալը են ԳԱՌԱՎԻԱ եւ ԲԵՆԳԻՍԻԴի, Ասա խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։

621

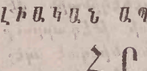

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԼԷԲՈՒԼ Ե ՄԻԼԷՐԻՕՆԻ ԳԼԽԻ ԲԱՆԸ
ՇԻՆՈՒԱԾ

Անուանք	Թանդ	Անուանք	Թանդ
Քանդուլ	4200	Նիֆիկա	3000
Ֆէրան	4000	Օսարիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Մէսսագրիս	3250	Բէրա	300
Թիպա	3250	Լօգիս	80
Մակասար	3250	Գիմնա	800
Մարիսթիս	3250	Սէտի	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ Ե ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՏՄԻ ՄՈՍ Ե ԸՆԿ
541 31, Ճէյմս Ագրեդ, Լիվրբուլ

Ներսնաւոր Ե. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ ՀՐԵՒԵԼՔ ԼՈՒՍՕՐՈՍ

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

Le MAGNIFIQUE ALBUMILLUSTRÉ renfermant 554 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles etc. etc., qui

Vient de Paraitre.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
à Paris.

Les expéditions pour l'Egypte, la Turquie d'Europe et d'Asie sont faites *franco de port* jusqu'à Marseille à partir de 25 fr.
A partir de 200 fr. expédition franco de port jusqu'a destination moyennant un tarif à forfait d'un tant pour 100, variant suivant l'importance de la commande et la destination, ou franco Marseille au choix de l'acheteur.
Tout colis postal contenant pour 50 fr. de marchandises *payées d'avance*, est expédié entièrement franco de port jusqu'à la dernière station desservie par le service des colis postaux.

1246 1—4

ՊՍԱՆ ՅԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԳԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԶՈՒՐ ՉԻՓԼԻԻ

(ՄԵՐԶ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

Պէտրպոնար պը Սոսով

1304 Մէֆէր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիւնայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Ռնվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Զիթվի ջուրն, որ Արեւմուտքի Կիսոլ հանանոն հանքաջուրերէն դերազանց է, շիներու մէջ կը գրաւի քնի հոկայութիւնը Ֆր. Արիկեանի, պատասխրակի ի դէմս առուեւտրական Վ.Ն.Ն. Նախարարութեան։ Մէն մի եէթէր կրելու է քսնիչ բժիշկին ստորագրութիւն։ Հասարակութիւնը թո մերժելու է այն ամէն չիշերները որոնք չունի Պեատութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանրաքարին յայտարարութիւնն ապահովակալ է մարդկային խղճմտանքի և բարդին հիւանդութեանց մէջ, ստամոքսի եւ յօդացաւի մէջ չարաբախտի և փոսիկացային խանութներուն մէջ։

Զիթվի ջուրը սեղմորմանան հանքաջուր մ'է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ չատ օգտակար է այն պարագային յորում Ջուրերը վարակեալ են հանճարակ հիւանդութեանց ատեն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ջրելիներու, Պենտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Զիթվին։

Զիթվի կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միս բոլոր պատճառները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պիտանով անող մանուկները կամէ կրտրելու է։

Զիթվի ջուրը չարաթն երկու անգամ կը զրկուի աղբիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գանելդայն ի մերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մանամբարս՝—Բերա, Պ. Ալիբրանտի, դեղարան Տէլլա Սուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Մէպիսի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրզիան, դեղագործ, Ճղալ օղլու, Պարսկական դեսպանատան մօտ.—Աշրգպաշ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր.—Գալաթիա, Պ. Մավրոգօ, վաճառական, Մալթըզ փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սալա Աբոնօքալը.—Պէշիքթաշէրէ, Սոլիրաքի Թէսխարիսի, վաճառական.—Գալաթա գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Ռնթիքա.—Իսկիւտար, Սոլիրաքի Նուրլուքուլը, դեղագործ։

Պարապ չիշերը ետ կ'առնուին։

1034

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

Կը բուժէ արեան ապականութիւնէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութիւնները, Խոյլ, ամէն տեսակ վէրքեր, յօդացաւ ևն ևն։

ՌՈՊ ՊՈՒԱՅՎՕ—ԼԱՖԷՔԹԷՕՆ

ԻՈՏԻՒՈ ՏԸ ԲՈԳԱՍԻՕՆՈՎ

Կը բուժէ հին և նոր գպղիական ախտերը, Վէրք, Կեղ, Ուռեցք ևն ևն ի Բարիզ, Ժ. Ֆէրրէ, 102, Ռիշլիէօ փողոց, յայսմդր ՊՈՒԱՅՎՕ-ԼԱՖԷՔԹԷՕՆ ի և ամէն դեղարանաց մէջ։

J. Ferré, 102, Rue Richelien, Paris 22

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Մովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Գահէ-գարու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Երթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։

686

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

ԱՌԱՆՑՆԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

500 ֆրանգոց 2000 արծիւներու բաժանել

Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին

և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս կին

Կեդրոնատեղի 146, Հրապարակ Լաֆայէդ. Բարիզ

Վարչական խորհուրդ. Գ. լը Ակոժոն տը Մոնզոմ (Ֆելիքս), ասպետ Գաստոն Լէզվէնի, նախկին երեսփոխան Գ. Պլէ (Լէոն) Գ. Դ. Ռոդիվլ (Դ. Ռոդիվլ և ընկերակցութիւն, սեղանաւորք)

Գործեր 1887 ի Տարեշրջանին համար, Գ. Օսմոն (Վիկտոր) Գ. Պլէսիս (Լէօ)

ՏՆՕՐԷՆ Գ. Մարիէս (Մարիս)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿՆ Նպատակն և առաւելութիւններն են։

Խնայողութիւնն ամենուն դիւրամատչելի ընել։—Քիչ դրամ ունեցողները տէր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց. և Ֆրանսայի Գահէն Ֆիտնսիէնի պարտատիրոց, ամնական 5, 10 կամ 20 Ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ ընծայելով, թոյլ տալով գոնէն ոչ դեռ քոյոր սասկը չը վճարած մանանկի վիճակահանութեան և ստանալ տոկոսներն։ միանգամայն ամէն անհանգստութիւն բառնալ, ամնական ստացագրոց դրամն ստանալով իւր իսկ բնակարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿՆ ինայողական մնուկներու ամէնէն հանճարեղն է։ սա գաղափարին վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն աւելի կարեւորութիւն կուտայ արագապէս հասնելու գեղեցկութեան, եթէ ոչ հարստութեան, քան ստանալու փոքր տոկոս մը վճարեալ գումարներէն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԸ ինայողին կ'առաջարկէ երկու մասնաւոր առաւելութիւններ, պարգեւի հաւանականութիւն և տոկոս։ Ըստ և. 1880էն ի վեր իւր ձեռք բերած արժանիքն յուսացանէն վեր է։ 1886ին ուներ աւելի քան 96 000 յանձնորդ, որոնցմէ շատերը կարեւոր պարգեւներ շահած են։

Ֆրանսական կամ պէյճիական մէկ կամ մէկ-քանի պարտատիրոնէ գնելու համար, կը բաւէ իւր ներկայացուցչոյ յանձնել առաջին վճարին գումարը. արժէքներն թիւն անյապաղ կը հաղորդուի գնողին։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ

Յ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ Մարտիրոս փոստ խան, 6, Պոլիս.

Պ. Պ. Մրտաք Մորուքեան եւ ընկ. գործակատարք լիովի իրենց ընկերակցութեամբ Բասատ Էսատի, Իզմիր. Պ. Յ. Պիզանտեան, գործակատար Պրուսայ, Նանդգրին համար, Իզմէք խան, Գրուսա. Պ. Մարկոս Սարգիսեան, գործակատար Լիւտրնի, Խաբէլէ. Պ. Յ. Դանգալեանեան, գործակատար ի Ալէքսանդրիա. Պ. Մեսրոպ Գասլիեան, գործակատար Ամիրիոն Գասլիսար. Պ. Զարեհ Ամիրայեան, գործակատար ի Սպարտա. Պ. Պ. Կ. Գոյանճեան և Ընկ., գործակատարք ի Տրապիզոն։

748

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԷՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ի Ղալաթիա Պէյօղլիք Միլլէթի խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ազան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօսէնեք, օժտի հանար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բարձուտեսակ դուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիէն, Խարիսէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գեւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանադրով և կամ թղթատարական դրոշմով պրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և տուածը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։

1180

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդ հանուր գործակատար ՀԷՐՍ. ՇԷԼՊԻՆԿ
Կալաթա, Քարանթինա փողոց, թիւ 9

ԼԱ ԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ
ՏՈՒՆԵՐ, ԱՆԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ
ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱԳՐԱՆՔ

566

L'AVENIR DES FAMILLES L'ԱՎԵՐԻՆ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՑ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Գրամագլխով վերակազմութեան համար 1880 ին կազմեալ՝ ի Լիոն նօսար Միլիֆիս տը Պէլէի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխը 53 միլիոն ֆրանք

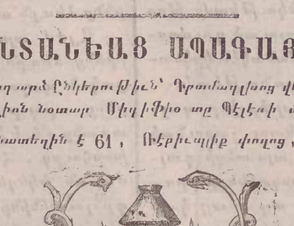

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարմունքն են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. Հիվէլին, բժիշկ ի Լիոն, նախագահ.
Պ. Ալլէին, նախկին մնորէն, հիմնագիր ընկերութեան, ի Լիոն.
Օտիֆրէ, նախկին շահագործ չորրորդ շրջանակի ի Լիոն.
Պոր, հասարակաց ի Լիոն. Գիլեմանի, կալուածատէր ի Լիոն. Մարգելլ, կալուածատէր ի Լիոն. Ռոմ, հասարակաց ի Լիոն. Ժիլնէն, ի Լիոն Մ. Ժ. Գաշէն, հաշուեակալ ի Լիոն, հաշուեքննիչ. Մ. Ալլէին, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն։

Լ'ԱՎԵՐԻՆԻ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպատակու համար փոքր ինայողութեան, պրագ զարգացում մ'ունենամ է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանագրի մէջ վերակազմել գրամագլուխն, կանխավճարներու հաստատականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ՛ ամնական հասեւտ վճարներու (կարելի է ստորագրուիլ ամնական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունենք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբ, որը երբեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենամ. նաև ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաւատական այնպիսի գործողութեամբ զորս ամէն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւններ պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր ստանելը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութիւնէն յետոյ։ Մեր մնա, ընդհանարապէս, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնը բաղմնիսի են, ինչպէս Շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագլուխներու վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնը և Գլխաւորաբար փոխառութեանց և շարասարարութեանց և Ապառնականութեան մէջ գործածուած գրամագլուխ, Մանկանց համար Օգնութիւն, Հանգստեան մնուկ Ծերութեան համար, Ցեղանս եկամտաբերու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է ինայողութիւն։

Այս գործերը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան սակագներ որոց վճարմունք տեղի կ'ունենան առաւել կամ նուազ մեծաւոր ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովալարիչին։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամնական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամէնին ալ հեռոյհետ կը մասնակցին ամէն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Մարդ իրեանց ստորագրուիլ այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամնական վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամնական բաժիմ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժէթղթի մը, կամ մինչեւ 3000 ֆրանքի և Լիոնի քաղաքի պարտատիրոջի մը, որը կը մասնակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50.000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամնական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1· 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ ամենամնայուն մուրհակներով որք տարուէ տարի կ'աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ

2· 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Պանգին Ա., կամ վերջապէս

3· 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Դէպ. Անցեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամնական 8 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Պանգին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը՝ 500 ֆրանքէն վերճարելի, և տալով տոկոսներ որք երթալով կ'ամրնի մինչեւ վճարման օրը։

Դէպ. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամնական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի բան իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Պանգին Ա. Ի Պարտատիրոջի մը, կամ 1877ի Գոնէսի Ֆոնտիէնի, կամ 1871ի Վիլ տը Բառնին; կամ Վիլ տը Պառսէլլէն. (այս երեք արժէքուոցիք վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883ի Օպլիկասնոն Ֆոնտիրեւ մը՝ 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Պանգին Ա. և Բանանցի պարտատիրոջի մը, շրջաբերութիւն 1883ի.

Վերջապէս, ի փոխարէն ամնական 12 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Պանգին Ա. ինչպէս նաեւ 1879ի Ֆոնտիրեւ կամ Գոնէսնայ Օպլիկասիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իրոդէքոս Օպլիկասիոնի մը (Գրէտի Ֆոնտիրեն հետ փոխուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբը։—Մուրհակներն ամնական են և 2 ֆրանքէ. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վասնի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամէն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն—Ամնական բաժինները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԵՐԻՆԻ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ապահովագրական ընկերութիւնն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868, յունուար 22ի, և հետեւաբար կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հետի լինելով շահադիտական կամ առեւտրական ոչ և է գործէ, ոչ և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գտնեցած դրամը ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէթղթոց, Գանձոց Թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու Հանար իւր շրջաբերութեան Հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան Համար դիմել առ Պետրոս Էֆ. Ամպարձեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ. 40, Պանչէ-Գարու, Պոլիս։

1081

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՏՕՅԶԸՐ ԼՕՅՏ"

Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, գրամագրաք և այլն, շրջենաւով եւ ստացաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս

791

ԱՌՔԼՈՐԱԽԵՂԴ

(Խոնարհական)

ԵՒ ՄԱՆԿԱՆՑ ԿԱՊՈՒՑ ՀԱՆՁ

24 ժամուան մէջ կը բուժին

ՕԳԼԻՍՏԻՖ ՄԱՆԱՐԱՆՈՎ

Քան տարուան յաջողութիւն

ԱՄԵՆԱԶԴՈՒՆ ԴԵՐՄԱՆ

Այս դեղ վարձատրուած է չատ երկիրներու մէջ եւ Բժշկական ու Դեղագործական ընկերութեանց հաւանութեանն արժանացած։

Արեւելից համար ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցը, Ղալաթիա Մեծ փողոց, 35։

671 25—26

Ց. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄՈՒԶ

ՅԻՆ ՀԱՆՃԱՐԱՒԱՐ ԵՕԳՈՒՇԻՈՒ Կ. ՊՕԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընծայիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱԳԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ,

Գիրքեր զեղեցիկ և հաստատուն

ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ

ԱՅՑԵՆՏՈՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցանկացողաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճըլար-Եօղուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գիր, տումարք, պարկասակ, գրասանակ եւ եւ։

756

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.
Կ. Պոլիս	6	15	6	49	7	17	7	45	8	15	8	41	9	10	10	11	10	37	11	10	11
Գում—գարու	6	27	6	58	7	26	7	54	8	26	8	50	9	19	10	20	10	46	11	19	11
Եէնի—գարու	6	32	7	2	7	30	7	58			8	54	9	23	10	24	10	50	11	23	11
Տափու փաշա	...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...
Յամանթիա	6	39	7	8	7	36	8	4			9		9	29	10	30	10	56	11	29	11
Եէնի—գուլէ	6	44	7	12	7	40	8	9	8	37	9	4	9	32	10	34	10	59	11	33	12
Մագրիգիւղ	6	57	7	24	7	51	8	21	8	52	9	16			10	46			11	45	
Ա. Թէնէմա			7	33			8	30	9	4	9	25			10	55			11	55	
Քիւչիւք Զէք									9	14									12	3	

ՔԻՒԶԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.
Քիւչիւք Զէք			6	40								1	40							6	2
Ա. Թէնէմա	6	20	6	49		7	45		8	40			9	43			11	10		5	49
Մագրիգիւղ	6	31	6	59	7	27	7	55	8	23	8	51			9	53			11	20	
Եէնի—գուլէ	6	43	7	11	7	39	8	8	8	35	9	4	9	38	10	5	11	4	11	32	
Յամանթիա	6	47	7	15	7	43	8	12	8	39	9	8	9	42	10	9	11	8	11	36	
Տափու փաշա	...		...		...		...		...		...		...		...		...		...		...
Եէնի—գարու	6	53	7	21	7	49	8	18	8	45	9	14	9	48	10	15	11	14	11	42	
Գում—գարու	6	57	7	25	7	53	8	23	8	49	9	18	9	52	10	19	11	18